

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Daňový systém Slovenska a České republiky

Tax Systems in Slovakia and the Czech Republic

Student: Hana Kolbová

Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Jan Široký, CSc.

Šumperk 2011

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Přílohami jsou formuláře daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob platné pro Českou a Slovenskou republiku, které jsem převzala z internetových zdrojů.

V Šumperku dne 29. dubna 2011

.....

Hana Kolbová

OBSAH

1. ÚVOD.....	4
2. VYBRANÉ ASPEKTY DAŇOVÉHO SYSTÉMU SLOVENSKÉ REPUBLIKY.....	7
2.1 ZÁKLADNÍ POJMY.....	7
2.1.1 Pojem „daň“.....	7
2.1.2 Poplatky a půjčky.....	7
2.1.3 Konstrukce daně.....	8
2.1.4 Funkce daní.....	12
2.1.5 Třídění daní.....	13
2.2 DAŇOVÝ SYSTÉM SLOVENSKÉ REPUBLIKY.....	14
2.2.1 Důchodové daně (dôchodkové dane).....	14
2.2.2 Majetkové a ostatní přímé daně.....	16
2.2.3 Nepřímé daně.....	16
2.3 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB (DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSÔB).....	18
2.3.1 Subjekt daně.....	19
2.3.2 Předmět daně.....	19
2.3.3 Osvobození od daně z příjmů fyzických osob.....	23
2.3.4 Základ daně z příjmů fyzických osob.....	24
2.3.5 Úprava základu daně.....	25
2.3.6 Sazba daně z příjmů fyzických osob.....	27
2.3.7 Snížení daně z titulu vyživovaných dětí.....	27
3. VYBRANÉ ASPEKTY DAŇOVÉHO SYSTÉMU ČESKÉ REPUBLIKY.....	28
3.1 DAŇOVÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY.....	29
3.1.1 Daně z příjmů.....	29
3.1.2 Daně ze spotřeby.....	29
3.1.3 Majetkové daně.....	31
3.1.4 Sociální pojištění.....	31
3.2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB.....	32
3.2.1 Poplatníci.....	33
3.2.2 Předmět daně.....	33
3.2.3 Základ daně.....	34
3.2.4 Úprava základu daně a výpočet daňové povinnosti.....	35
3.2.5 Sazba daně.....	36
3.2.6 Slevy na dani.....	36
4. VYHODNOCENÍ ROZDÍLŮ V JEDNOTLIVÝCH DANÍCH.....	37
4.1 SROVNÁNÍ PROSTŘEDNICTVÍM DAŇOVÉHO MIXU.....	38
4.2 SROVNÁNÍ PROSTŘEDNICTVÍM DAŇOVÝCH KVÓT.....	39
4.3 POROVNÁNÍ DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ DANÍ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB.....	40
4.3.1 Zdaňování příjmů ze závislé činnosti.....	40
4.3.2 Zdaňování příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti.....	41
5. ZÁVĚR.....	43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	45
SEZNAM ZKRATEK.....	47
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	48
SEZNAM PŘÍLOH.....	49
PŘÍLOHY.....	50

1. Úvod

Dobrý daňový systém má být daňově spravedlivý, efektivní, jednoduchý, srozumitelný, právně perfektní a měl by správně ovlivňovat chování ekonomických subjektů.

„Daňový systém je souhrn všech daní, které se na daném území, zpravidla státním, vybírají.“¹ Většina národních ekonomik nepoužívá k naplnění svých veřejných rozpočtů jednu velkou daň, ale několik menších, které mají mezi sebou různé vazby, tvořící daňovou soustavu. Každá daň v daňové soustavě má kladné i záporné vlastnosti. Z důvodů částečného vyrušení negativních dopadů do ekonomiky jsou daňové soustavy tvořeny z více daní. Daňový systém tvořící více daní, může navíc plnit i více funkcí v rámci fiskální politiky.

Dobrý daňový systém má být daňově spravedlivý, efektivní, jednoduchý, srozumitelný, právně perfektní a měl by správně ovlivňovat chování ekonomických subjektů.

Daňová spravedlnost představuje stanovení správné velikosti dílu, kterým každý subjekt přispívá prostřednictvím daní na společné potřeby a který by měl odpovídat možnostem daného subjektu a prospěchu pociťovaného ze spotřeby služeb poskytovaných státem. Na daňovou spravedlnost lze pohlížet ze dvou rozdílných hledisek. První je vyjádřen pomocí principu platební schopnosti. Každý má platit daně dle jeho možností a dva subjekty, kteří mají stejně, by měli také platit stejné daně. Problémem u tohoto principu nastává při stanovení veličiny, na základě které by se měl spravedlivě posuzovat užitek jednotlivce. Užití principu prospěchu předpokládá, že daně má platit ten, kdo má užitek z veřejných služeb. Tento princip ale nemůže být použit u všech daní, protože není možné např. žádat placení vyšších daní u poplatníků, kteří pobírají sociální dávky.

Daňový systém by měl co nejméně ovlivňovat tržní vztahy, protože uložená daň snižuje užitek toho, kdo ji nese a snížení užítku bývá vyšší než přínos daně pro veřejné rozpočty. Pro splnění požadavku *daňové efektivity* je nutné, aby byl minimalizován rozdíl mezi touto ztrátou užítku daňových subjektů a výnosem veřejných rozpočtů.

---

¹ VANČUROVÁ A., LÁCHOVÁ L., *Daňový systém 2010*, 2010, s. 43

Jednoduchost a jednoznačnost daňového systému jsou požadavky nutné k tomu, aby každý dopředu znal rozsah svých daňových povinností. Výběr daní musí být pro subjekt co nejméně zatěžující a zároveň co nejméně nákladný. Čím jednodušší je daňový systém, tím snadněji je každý schopen i dopředu stanovit výši své daňové povinnosti a zakalkulovat ji do svého ekonomického plánování. A naopak příliš jednoduchá a nejednoznačná pravidla pro daňový subjekt mohou znamenat nejistotu, zda správně stanovil základ daně a daň. Oba tyto požadavky tedy mohou být navzájem v rozporu.

Nezbytným požadavkem pro dobrý právní systém je ale i *právní perfektnost*, protože jedině tak je možné vybrat daně a zajistit, aby plnili i své další funkce. Je důležité zamezit možnosti vyhnout se dani díky nepřesným formulacím v daňových zákonech.

Je zřejmé, že jednotlivé požadavky na sestavení daňového systému mohou být v rozporu a nelze je tedy současně naplnit všechny v plné míře. Určení priorit ve výběru požadavků, na které bude kladen vyšší důraz, je úkolem praktické politiky.²

Daňové systémy Slovenska a České republiky vycházejí ze stejných historických základů a vznikly, byly vytvořeny v roce 1993 zároveň se vznikem samostatných států na základě roztržení bývalého Československa. Podobnost základních konstrukčních prvků daňových systémů vytváří vhodné podmínky pro srovnání obou daňových systémů.

Cílem této bakalářské práce je komparace daňových systémů Slovenské a České republiky. Navíc se tato bakalářská práce bude snažit potvrdit nebo vyvrátit předpoklad, že Slovenský daňový systém je jednodušší a daňová zatíženost daňových subjektů na Slovensku je menší než v ČR. Daňové příjmy tvoří ve většině vyspělých zemí nejvydatnější veřejný příjem. Proto je velmi důležité se při studiu oboru „Veřejná ekonomika a správa“ s touto oblastí podrobněji seznámit. To je účelem této bakalářské práce.

Cílem bakalářské práce není komparace celého daňového systému obou zemí, ale srovnání části daňových systémů a to daně z příjmů fyzických osob.

Druhá kapitola bude popisovat podrobněji daňový systém Slovenské republiky a to pomocí konstrukčních prvků daně.

---

² KUBÁTOVÁ K.: *Daňová teorie a politika*. 2006

Ve třetí kapitole bude popsán daňový systém České republiky a především rozdíly mezi oběma daňovými systémy.

Ve čtvrté kapitole bude provedena komparace přímých daní obou systémů pomocí simulace obdobných podmínek dvou poplatníků daně z příjmů fyzických osob a to v podmínkách zdanění roku 2009.

Tato bakalářská práce vychází z legislativních pramenů účinných k 31. 12. 2010 a byla dána k vazbě dne 2. 5. 2011.

2. Vybrané aspekty daňového systému Slovenské republiky

Tato kapitola podrobněji popisuje daňový systém Slovenska. Než bude možné popsat základní konstrukční prvky daňového systému Slovenské republiky, je nutno vysvětlit nejdůležitější pojmy týkající této problematiky.

2.1 Základní pojmy

Tato část druhé kapitoly je věnována základním pojmům daňové teorie. Konkrétně se jedná o vymezení pojmu daně, jejích vlastností, funkcí a kritérií, podle nichž je možné daně členit.

2.1.1 Pojem „daň“

Daň lze nejlépe definovat podle jejich vlastností jako povinnou, zákonem uloženou platbu, která plyne do veřejného rozpočtu. Je nenávratná, neekvivalentní a neúčelová³, opakuje se v časových intervalech nebo je nepravidelná a platí se při splnění určitých podmínek. Neekvivalentnost z pohledu poplatníka znamená, že ze zaplacení daně pro něj neplyne žádný nárok na protihodnotu ve výši odpovídající jeho platbě. Konkrétní daň v dané výši není určena k financování konkrétního vládního projektu, stává se součástí celkových příjmů veřejných rozpočtů a nelze proto při placení daně poplatníkem určit k jakému účelu bude konkrétní zaplacená částka použita.

Z ekonomického hlediska patří mezi daně i *c/a*, neboť se jedná o povinnou a neúčelnou platbu plynoucí do státního rozpočtu, placenou při přechodu zboží nebo služby přes státní hranici. Vzhledem k existenci Evropské unie se s dovozními cly v současné době lze setkávat pouze omezeně.

2.1.2 Poplatky a půjčky

Daně jsou kvantitativně nejvýznamnějším ne však jediným veřejným příjmem. Kromě daní tvoří další část příjmů veřejných rozpočtů poplatky a půjčky.

---

³ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém 2010*, 2010.

Poplatek je peněžním ekvivalentem za služby poskytované veřejným sektorem. Jako takový je účelový, dobrovolný, nepravidelný a nenávratný.⁴ V případě poplatku vstupují subjekt a stát do transakce, protože subjekt dostává za poplatek určitou protihodnotu. V některých případech, např. u místních poplatků placených v České republice, však nejde o poplatky v pravém slova smyslu, protože tyto poplatky mají všechny atributy místních daní a v jiných zemích se také nazývají místními daněmi. Zvláštním případem jsou příspěvky na sociální zabezpečení, které nesplňují přesně podmínky pro zařazení do kategorií daní, avšak mají některé vlastnosti, které se daním velmi přibližují. Především je to povinnost placení, která je dána ze zákona, přičemž výši příspěvku určuje převážně výše důchodu poplatníka.

Půjčka je úvěrovým příjmem veřejného rozpočtu. Je to návratná, nepovinná a nepravidelná platba účelového nebo neúčelového charakteru – podle toho, zda ji vláda přijala s úmyslem financovat určitý projekt, nebo zda jejím cílem je vyrovnat deficit rozpočtu.⁵ Půjčka je návratnou platbou na rozdíl od daně nebo poplatku a to včetně poskytnutí úroku. Veřejné půjčky se realizují zejména prostřednictvím upsání státních, obecních a dalších dluhopisů.

2.1.3 Konstrukce daně

Při tvorbě daní je třeba nejen zvážit, kolik stát prostřednictvím daní do veřejných rozpočtů vybere, ale také jak daň na domácnosti a ekonomické subjekty působí, od koho a kdy je vybrána a jak moc daň ekonomické subjekty zatíží. Proto je konstrukce daně složitá a je třeba posuzovat všechny její prvky ve vzájemných souvislostech. Základními konstrukčními prvky jsou:

- daňový subjekt
- předmět daně
- osvobození od daně
- základ daně a zdaňovací období
- sazba daně
- slevy na dani

---

⁴ KUBÁTOVÁ, K., *Daňová teorie a politika*, 2007.

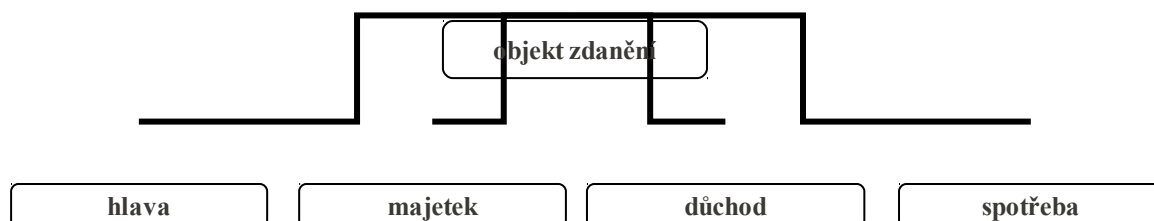
⁵ KUBÁTOVÁ, K., *Daňová teorie a politika*, 2007.

Dalšími aspekty, které mohou ovlivňovat dopad daní, je způsob vybírání daní, množství a pracnost administrativních a evidenčních povinností, které jsou s výběrem daní spojené.

Daňový subjekt je podle zákona osoba, která je povinná strpět, odvádět nebo platit daň.⁶ Jsou rozlišovány dva daňové subjekty a to poplatníky a plátce daně. *Poplatník* je daňový subjekt, jehož předmět je dani podroben. Je zpravidla také povinen daň sám platit, dani je podroben právě jeho příjem nebo majetek. Poplatník je zamýšleným nositelem daňového břemena a měl by to být právě on, jehož disponibilní zdroje se výběrem daně krátí. Určení poplatníka by bylo u některých daní administrativně náročné a i zbytečné. Proto je možno se setkat i s dalším druhem daňových subjektů. *Plátce* daně je daňový subjekt, který je ze zákona povinen odvést do veřejného rozpočtu daň vybranou od jiných subjektů nebo sraženou jiným poplatníkům pod svou majetkovou odpovědností.⁷ Stát počítá s tím, že plátce daně sice daň odvádí, má ale reálnou možnost převést povinnost odvodu na jiný subjekt.

Předmět daně je obecně veličinou, ze které se daň vybírá. Určení předmětu daně je základem pro vznik, změnu a zánik daňově právního vztahu. Na základě určení předmětu daně vzniká subjektu daňová povinnost. Předmětem daně může být zisk, mzda nebo i jiný příjem a majetek.⁸

Schéma 2.1 - Předmět (objekt) zdanění

Pramen: VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém ČR 2010*.

Předmět daně (schéma 2.1) lze vymezit buď pozitivně – zákonodárce přesně stanoví, co je předmětem daně, nebo negativně – v tomto případě jsou dle zákona jasně stanoveny okruhy a příjmy, které nejsou předmětem určité daně. Některé

⁶ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém ČR 2010*. 2010.

⁷ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém ČR 2010*. 2010.

⁸ SCHULTZOVÁ, A. a kol., *Daňovníctvo. Daňová teória a politika*. 2009.

zákonem stanovené příjmy daňového subjektu jsou vyňaty z předmětu daně prostřednictvím daňového osvobození.

Daňové osvobození zohledňuje společenský, sociální, ekologický nebo jiný aspekt daně. Je to část předmětu daně, ze které se daň nevybírám, resp. kterou daňový subjekt není povinen a ani oprávněn zahrnout do základu daně.⁹ V případě daňového osvobození musí daňový subjekt dodržet podmínky stanovené zákonem pro osvobození od daně po celé zdaňovací období, jinak ztrácí nárok na osvobození a jeho příjem podléhá dani.

Osvobození nabývá různých forem:

- *úplné osvobození* - použije se tehdy, jsou-li současně splněny všechny podmínky nebo nejsou žádné podmínky (věcné ani časové) zákonem stanovené,
- *částečné osvobození* – v případě nesplnění nějaké podmínky se uplatní alespoň částečné osvobození,
- *podmínečné osvobození* – daňový subjekt je povinen doložit splnění podmínek pro uplatnění osvobození od daně pro stanovené období přičemž podmínky bývají stanoveny věcně (například v podobě peněžního limitu) nebo časově (v podobě časového testu, např. 5 let, 1 rok, 6 měsíců).

Základ daně je předmět daně vyjádřený v měrných jednotkách a upravený podle zákonných pravidel. Musí být vyjádřen buď ve fyzikálních jednotkách nebo v hodnotovém vyjádření, tedy v korunách. S vymezením jednotky, ve které se základ daně stanoví, úzce souvisí členění na:

- daně stanovené bez vztahu k velikosti základu daně; typickým příkladem tohoto druhu daně je daň z hlavy,
- daně specifické, kde je základ daně vyjádřen v jednotkách fyzického objemu či v jednotkách měřících dané fyzikální a chemické vlastnosti předmětu daně,
- daně hodnotové neboli „ad valorem“, jejich základ daně je vyjádřen v peněžních jednotkách – daň důchodová.

---

⁹ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém 2010*. 2010.

„**Sazba daně** je algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně (sníženého o odpočty) stanoví základní částka daně.“¹⁰ I když obecně může mít sazba daně podobu jakéhokoliv výpočtového algoritmu, obvykle se využívá jen několik typů sazeb.

Daňová praxe člení daňové sazby podle 2 kritérií:

Podle druhu předmětu daně nebo poplatníka, přičemž existuje sazba:

- *jednotná* – taková, která je stejná pro všechny typy a druhy předmětu příslušné daně;
- *diferencovaná* – sazba se liší podle druhu předmětu daně, resp. jeho kvality.

Podle typu základu daně, pak se rozlišuje sazba:

- *pevná* – taková, která je vztažená k fyzikální jednotce základu daně, za předpokladu, že základ daně je ve fyzických jednotkách také vyjádřen, tedy je specifický;
- *procentuální* – užívá se při hodnotově stanoveném základu daně, přičemž z něj udává určité procento; relativní sazba daně může být lineární, progresivní nebo regresivní.

Lineární neboli proporcionální sazba daně – výše sazby se stanoví určitým poměrem k základu daně a je stále stejná, bez ohledu na výšku základu daně.

Progresivní sazba daně - výše sazby se mění se změnou základu daně. Při vyšším základu daně se zvyšuje i sazba. Progrese může mít 2 varianty. Pokud se pro celý základ daně užije sazba daňového pásma, do nějž spadá poslední jednotka daňového základu, mluví se o tzv. *stupňovité progresi*. Při uplatnění této konstrukce ale může dojít k absolutnímu poklesu disponibilního příjmu, proto se častěji používá tzv. *klouzavá progrese*, která zmírňuje dosah progresivity tak, že se základ daně příslušné velikosti postupně zdaňuje jednotlivými úrovněmi daňové sazby, kterými základ daně prochází. *Regresivní sazba daně*¹¹ - při vyšším základu daně se snižuje sazba. Tento druh sazby se v daňových soustavách nevyužívá běžně.

Sleva na dani je možnost snížení částky daně za stanovených podmínek. Taktéž slevy na dani lze klasifikovat dle různých kritérií. Sleva může být:

- *absolutní* – stanovena pevnou částkou,
- *relativní* – stanovena zpravidla procentuálně,

¹⁰ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém 2010*. 2010, s. 21.

¹¹ SCHULTZOVÁ, A. a kol., *Daňovníctvo. Daňová teória a politika*, 2009.

nebo

- *standardní* – nejčastěji se jedná o pevné, zákonem stanovené částky, o které je možné snížit daňovou povinnost při splnění předepsaných podmínek,
- *nestandardní* – prokazatelně vynaložené výdaje, o které lze snížit daň.

2.1.4 Funkce daní

Moderní daně nejsou jen příjmem veřejných rozpočtů, ale plní také i řadu dalších funkcí. Úloha zdanění je odvozena od hlavních ekonomických funkcí veřejného sektoru, kterými jsou alokační, redistribuční a stabilizační funkce.¹² Dalšími funkcemi jsou pak rozpočtová a stimulační.¹³

Alokační funkce – používá se tam, kde efektivnost tržních systémů selhává. Stát může poskytnout zvýhodnění prostřednictvím daňových úspor – tato podpora se obvykle označuje jako nepřímé financování nebo také o tzv. daňové podpoře nebo o daňovém výdaji. Tímto způsobem může stát podporovat subjekty, aby usměrnili svoji spotřebu a tak i nevýznamná možností snížení daňové povinnosti může alokovat prostředky tam, kde to považuje za účelné.

Redistribuční funkce – vychází ze skutečnosti, že rozdělení důchodů ve společnosti na základě tržních mechanismů může být pro společnost neakceptovatelné. Proto stát využívá daně jako vhodný nástroj pro zmírnění rozdílů v důchodech jednotlivých subjektů a to tak, že ve větší míře vybírají od bohatších a tím může prostřednictvím transferů zvýšit příjmy chudším. Stejná pravidla může stát uplatňovat při přerozdělování prostředků mezi chudšími a bohatými regiony, odvětvími průmyslu atd.

Stabilizační funkce – spočívá ve zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice. V období konjunktury, kdy důchody a spotřeba rychle rostou, daně odčerpávají do veřejných rozpočtů vyšší objem peněz a tím předchází přehřátí ekonomiky a zároveň je vytvářena rezerva na dobu stagnace ekonomického růstu.

---

¹² KUBÁTOVÁ, K., *Daňová teorie a politika*, 2006.

¹³ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém 2010*. 2010.

Rozpočtová funkce - primární funkce daní. Vyjadřuje schopnost naplnit prostřednictvím daní veřejné rozpočty. Tato funkce musí být vždy na rozdíl od ostatních funkcí zachována.

Stimulační funkce - využívá toho, že subjekty vnímají daně jako újmu a hledají způsob, jak omezit svou daňovou povinnost. Proto se stát snaží poskytnout různé formy daňových úspor nebo naopak vystavit nezodpovědně se chovající subjekty vyššímu zdanění.

2.1.5 Třídění daní

Daně lze klasifikovat z různých hledisek. V této podkapitole budou vymezena ta nejdůležitější.

- *Třídění podle dopadu*: jedno z nejzákladnějších rozlišení daní je podle vazby na důchod poplatníka – a to na daně přímé a nepřímé. *Přímé daně* platí poplatník na úkor svého důchodu, za předpokladu, že je nemůže převést na jiný subjekt. Mezi daně přímé řadíme daně z důchodu a majetkové, případně daně z hlavy. U *daní nepřímých* je předpoklad, že subjekt odvádějící daň ji neplatí z vlastního důchodu, ale že ji přenáší na jiný subjekt. Daň je přenesena prostřednictvím zvýšení ceny. Jedná se daně ze spotřeby a obrátů, daň z přidané hodnoty a také cla. Daňové zákonodárství zohledňuje rozdíl mezi přímými a nepřímými daněmi i terminologicky. Subjekt u daní přímých se nazývá poplatník, zatímco u nepřímých daní jsou subjekty dva: plátce – odevzdává daň finančnímu úřadu, a poplatník – fakticky jí platí v podobě vyšší ceny.¹⁴
- *Třídění podle objektu*: daně z důchodů, ze spotřeby a z majetku.
- *Třídění podle veličiny*: běžná a kapitálová daň. Základem běžné daně je toková veličina, která se zpravidla načítá za zdaňovací období. Do *běžných* daní patří daně z příjmů nebo např. daň z přidané hodnoty. Základem pro kapitálovou daň je stavová veličina, obvykle určitá složka majetku. *Kapitálové* daně jsou zpravidla daněmi na zdaňovací období.¹⁵

¹⁴ KUBÁTOVÁ, K., *Daňová teorie a politika*. 2006.

¹⁵ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém ČR 2010*. 2010.

- *Třídění podle adresnosti:* podle vztahu k platební schopnosti poplatníka třídíme daně na osobní a in rem (latinsky in rem = „na věc“). Daně *osobní* jsou adresné a mají vztah ke konkrétnímu poplatníkovi tím, že zohledňují jeho platební schopnost. Osobními daněmi jsou daně důchodové. Daně *in rem* se platí bez ohledu na platební schopnost poplatníka. Mezi tyto daně řadíme daně spotřební, z přidané hodnoty, majetkové.

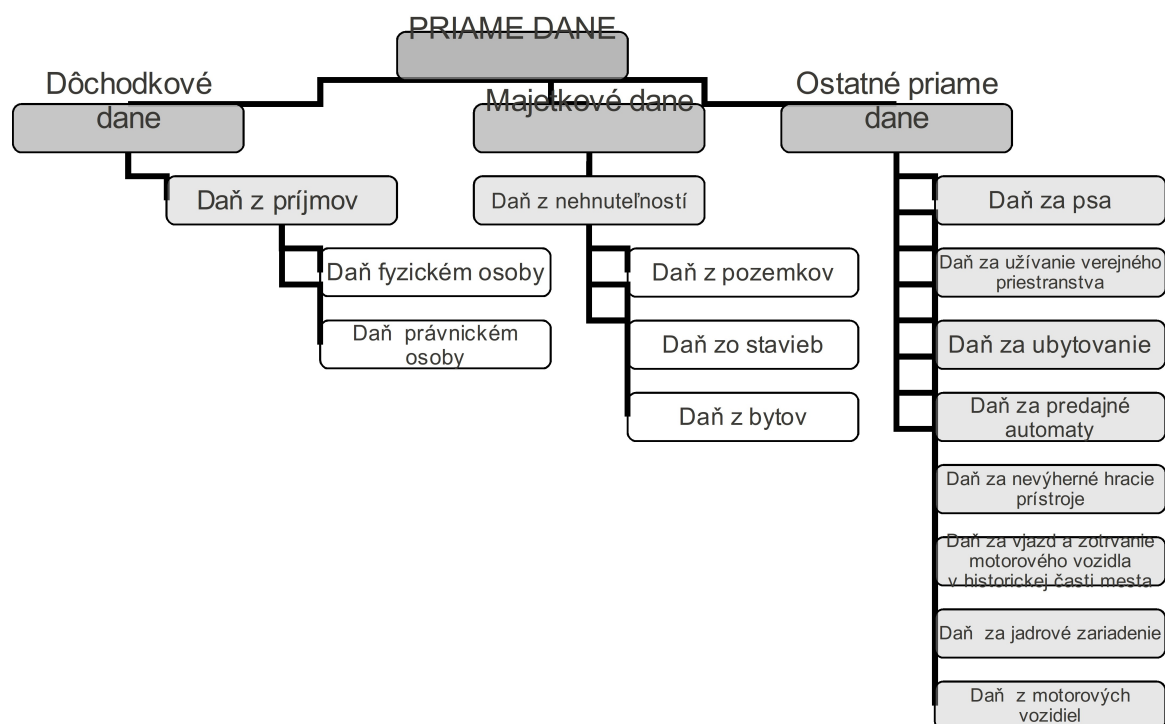
2.2 Daňový systém Slovenské republiky

Slovenský daňový systém prošel začátkem roku 2004 zásadní reformou. Cílem reformy bylo vytvořit prostředí, které podporuje podnikání pomocí nízkých daní a jednoduchého daňového systému v kombinaci s rychlou a efektivní administrativou. Slovenský daňový systém se skládá z důchodových, majetkových a ostatních přímých daní (schéma č. 2.2), a dále je tvořen daněmi nepřímými (schéma 2.3).

2.2.1 Důchodové daně (dôchodkové dane)

Zdaňování důchodů jednotlivých ekonomických subjektů má významné postavení v každém státě s vyspělou ekonomikou. Při zdaňování důchodů jde o uplatňování přímé formy zdanění, což znamená, že u každého daňového subjektu je možné stanovit konkrétní sumu daně, která snižuje daňovému subjektu objem disponibilních prostředků na uspokojování jeho potřeb, potřeb jeho rodiny nebo potřeb souvisejících se zabezpečováním příslušného rozsahu jeho ekonomické činnosti. Existence dvou druhů daní z příjmů vyplývá z potřeby uplatnit rozdílné principy při zdaňování těchto ekonomických subjektů. Zatímco míra zdanění u fyzických osob ovlivňuje jak individuální spotřebu jednotlivých výrobků a služeb (zdanění příjmů ze závislé činnosti) tak možnosti rozšiřování podnikatelských aktivit (zdanění příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti, zdanění příjmů z pronájmu), míra zdanění u právnických osob ovlivňuje v zásadě pouze oblast podnikatelských aktivit.

Schéma 2.2 - Třídění daní dle dopadu - přímé daně (Priame dane Slovenskej republiky)

Pramen: vlastný zpracování.

Oblast zdaňování příjmů v SR prošla od roku 1993 několika významnými změnami. Nejvýraznější změny v této oblasti se uskutečnily v rámci tzv. daňové reformy uskutečněné přijetím zákona č 595/2003 Z.z. o dani z příjmů (o dani z příjmov), ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. ledna 2004. Tyto změny přinesly zcela nový přístup k uplatňování daňových sazeb zavedením jednotné sazby daně ve výši 19 % ze základu daně pro zdaňování příjmů fyzických i právnických osob. Změna se dotkla výrazně především zdaňování příjmů fyzických osob, protože v minulosti se při tomto zdaňování uplatňovaly progresivní sazby daně a změna daňového zatížení měla různý dopad pro jednotlivé skupiny poplatníků; znamenala výrazné snížení daňového zatížení pro poplatníky s vyššími příjmy a méně výrazné nebo žádné snížení pro poplatníky s nízkými příjmy. U poplatníků daně z příjmů právnických osob přinesla až na výjimky (subjekty, které před rokem 2004 uplatňovali 15% a 18% sazby daně) výrazné snížení daňového zatížení.¹⁶

¹⁶ SCHULTZOVÁ, A., *Daňovníctvo. Daňová teória a politika*. 2009.

2.2.2 Majetkové a ostatní přímé daně

V samotné Listině základních práv a svobod¹⁷ je garantováno základní právo každého vlastnit majetek. Vlastnictví majetku přináší svému vlastníkovvi mnoho výhod. Především majetek přispívá ke zvýšení blahobytu vlastníka svými užitkovými vlastnostmi, zvýhodňuje vlastníkovu pozici k získání úvěru nebo vlastníkovvi přináší zisk v případě pronájmu. Jestliže stát vystupuje jako ochránce majetku, je logické, že má právo za tuto ochranu požadovat jakousi protihodnotu. Na rozdíl od důchodových nebo spotřebních daní, které zdaňují proměnlivý základ, majetkové daně zdaňují majetek, který představuje pevnou veličinu v čase. Výhodou je, že v porovnání s důchodovými daněmi ovlivňují majetkové daně pracovní úsilí subjektů méně negativně. Jejich výnos je stabilní, lehce definovatelný a identifikovatelný.

Majetkové daně se v různých formách využívali již ve starověku, jejich všeobecnější a systematictější využití nastalo však až v 19. století. Současný systém místních daní v podmínkách Slovenské republiky byl ovlivněn procesem decentralizace veřejné správy.

V letech 2004 respektive 2005 byly na Slovensku zrušeny všechny tři převodové daně. V současné době tvoří majetkové daně pouze daň z nehnuteľností.

2.2.3 Nepřímé daně

Skupinu nepřímých daní tvoří v daňovém systému Slovenské republiky daň z přidané hodnoty a spotřební daně. Nepřímé daně odvádí správci daně plátce, ale v konečném důsledku tyto daně zatíží především konečného spotřebitele, protože jsou součástí realizační ceny zdanitelného plnění.

Daň z přidané hodnoty (dále DPH) má ve Slovenské republice univerzální charakter, protože postihuje všechny výrobky a služby. Navíc na rozdíl od daně z obratu, která se používala do přijetí DPH, odstraňuje duplicitu zdanění.

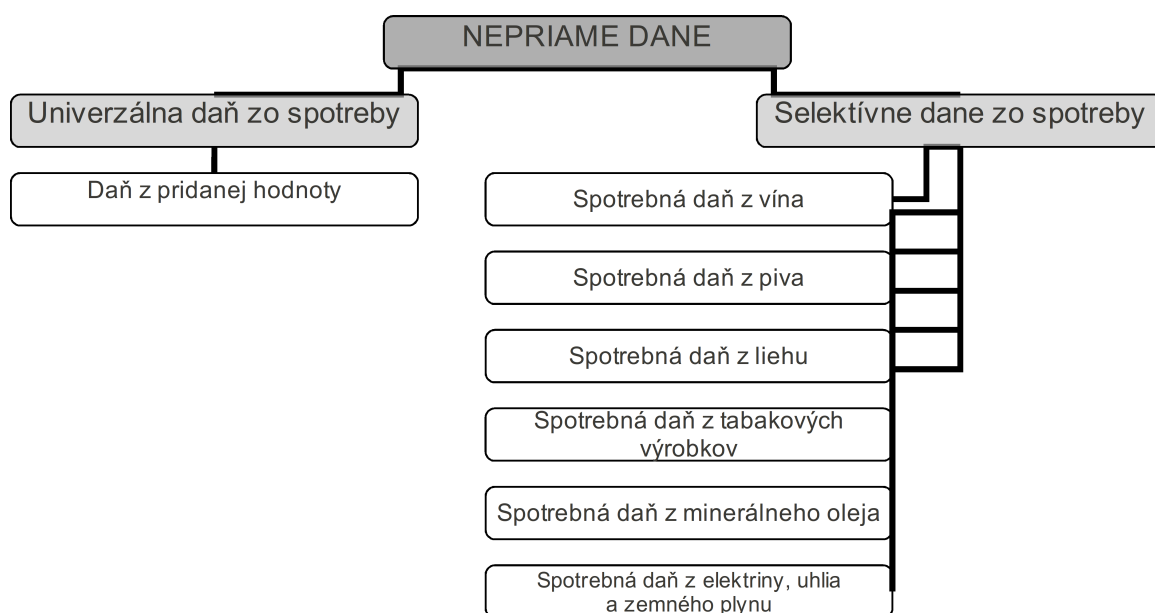
Daně z přidané hodnoty se zdaňuje každý prodej výrobků a služeb v každé fázi výroby a distribuce. Z toho vyplývá, že daň z přidané hodnoty není jednorázovou,

¹⁷

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., a ve znění pozdějších předpisů, článek 11 a ústavný zákon 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon, ve znění pozdějších předpisů, článok 11.

ale vícestupňovou daní, kterou plátce odvádí z hodnoty, kterou přidal k ceně výrobku nebo služby v určité fázi produkce nebo distribuce. Daň z přidané hodnoty nezatěžuje majetek ani příjem plátců daně. Daň je vybírána postupně a po částech jen z té hodnoty, která byla v příslušné fázi přidána k ceně nakoupeného výrobku nebo služby.

Schéma 2.3 – Třídění daní dle dopadu - nepřímé daně (Nepriame dane Slovenskej republiky)

Pramen: vlastní zpracování.

Spotřební daně, podobně jako daň z přidané hodnoty, jsou nepřímými daněmi, které zatěžují konečného spotřebitele. Spotřební daně vybraných druhů výrobků jsou dalším zdaněním, kterým stát zatěžuje spotřebu, resp. prodej vybraných výrobků, kterými jsou víno, pivo, líh, tabákové výrobky, minerální olej, elektřina, uhlí a zemní plyn.

Tyto daně se vybírají jednorázově, na jednom stupni a to zpravidla při vyskladnění výrobku provozovatelem daňového skladu a uvedením do daňově volného oběhu nebo při dovozu na území Slovenské republiky. Dalším charakteristickým znakem spotřebních daní je skutečnost, že při ukládání těchto daní není možné zohlednit příjmové, sociální, resp. majetkové poměry subjektů; spotřební daně jsou uloženy na vybraný druh výrobků.

Spotřební daně představují významný, stabilní a poměrně dobře odhadnutelný příjem státního rozpočtu, protože na trhu je relativně nízká důchodová a cenová elasticita poptávky po těchto druzích výrobků.

2.3 Daň z příjmů fyzických osob (Daň z příjmů fyzických osob)

Daň z příjmu fyzických osob (tzv. osobní důchodová daň) je ve většině zemí považována za nejdůležitější. Je jí přisuzována největší míra komplexnosti, spravedlnosti i ekonomické efektivity. Osobní daň může zahrnovat různé požadavky na poskytování sociálních úlev, což u jiných, např. spotřebních daní, které musí být pro všechny poplatníky stejné, není možné. I přesto je tato daň ve většině zemí značně nepopulární.

Kladnou vlastností této daně je to, že daň odpovídá principu platební schopnosti, tj. hlavnímu principu spravedlivého zdanění; prakticky se projevuje v progresivním daňovém břemenu. Pomocí progresivní osobní důchodové daně (vyšší důchody mají vyšší průměrné zatížení) lze přerozdělovat důchody mezi členy společnosti a získávat tak jejich rovnoměrnější rozdělení. Další vlastností je pružnost výnosů daně. Pružnost daně přináší veřejným rozpočtům větší stabilitu a vládě větší rozhodovací prostor, protože hospodářský růst se projevuje růstem osobních důchodů a tím i růstem výnosů daně. Navíc daň ukládaná na důchody nemá primárně vliv na cenové relace zboží a služeb, takže nezpůsobuje distorzi v cenách. Je však často kritizována, že vyvolává distorzi mezi cenou práce a volného času, zejména když její růst přesáhne určitou mez. Neokonzervativní ekonomie považuje substituční efekt osobní důchodové daně za velkou překážku dalšího růstu – viz. teorie Lafferovy křivky. Na rozdíl od nepřímých daní jsou osobní důchodové daně jako daně přímé mnohem průhlednější – jsou to jediné daně, u nichž si může prakticky každý vypočítat daňové břemeno. Další velkou výhodou je skutečnost, že se vznikem předmětu daně vzniká současně i zdroj jejího placení; tím odpadá problém se zdrojem platby daně. Proto může být tato daň placena v relativně vysoké výši a zabezpečovat dostatečné zdroje veřejných rozpočtů, neboť poplatníci nemají problém se solventností.¹⁸

---

¹⁸ KUBÁTOVÁ, K., *Daňová teorie a politika*. 2006.

Daň z příjmů fyzických osob, způsob placení a vybírání daně upravuje zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

2.3.1 Subjekt daně

Plátcem daně je fyzická osoba, která v daném zdaňovacím období dosáhla příjmy podléhající dani z příjmu. Základním kritériem při rozdělení plátců daně v SR je trvalý pobyt nebo se na území SR obvykle zdržuje. Plátců daně s dle tohoto kritéria dělí na:

- plátce daně s neomezenou daňovou povinností – jedná se o fyzické osoby, které mají na území Slovenska trvalý pobyt (v tomto případě podléhají zdanění všechny příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů FO bez ohledu na to, zda plynou ze zdrojů na území Slovenské republiky nebo mimo něj);
- plátce daně s omezenou daňovou povinností – plátců, kteří na území SR nemají trvalý pobyt; u těchto plátců podléhají zdanění jen příjmy, jejichž zdroj se nachází na území SR.

Zvláštní skupinou jsou plátců daně, kteří nemají na území SR trvalý pobyt, ale zdržují se na tomto území v průběhu kalendářního roku alespoň 183 dní s cílem dosahování příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů FO (a nemusí jít o souvislý, nepřerušovaný pobyt). Pro tyto platí, že zdanění podléhají nejen příjmy ze zdrojů na území SR, ale i příjmy související s působením na území SR, které plynou ze zdrojů v zahraničí.

2.3.2 Předmět daně¹⁹

Předmětem daně jsou příjmy FO z různých druhů činností, jako i příjmy, které vznikají FO při nakládání s majetkem FO ve formě výnosů. Dále jsou předmětem daně také příjmy z pronájmu nebo z prodeje majetku. Tyto příjmy mohou mít formu peněžních i nepeněžních příjmů poskytovaných poplatníkovi ve formě určitých výhod. A předmětem daně mohou být i příjmy nabyté výměnou (výměna zboží za službu mezi dvěma podnikatelskými subjekty).

---

¹⁹ SCHULTZOVÁ, A., *Daňovníctvo. Daňová teória a politika*. 2009.

Příjmy, které jsou předmětem daně se dělí do čtyř skupin. Důvodem rozdělení příjmů je skutečnost, že mezi jednotlivými skupinami se vyskytují výraznější rozdíly při jejich zdaňování.

Příjmy ze závislé činnosti

Z hlediska podílu na celkovém objemu příjmů dosahovaných fyzickými osobami na území SR má tato skupina příjmů rozhodující význam; tyto příjmy se vyskytují prakticky u všech poplatníků daně a to i v případech, kdy hlavním zdrojem příjmů tvoří příjmy z podnikání nebo z pronájmu.

Příjmy poplatníka (zaměstnance) se zdaňují následujícím způsobem: v jednotlivých měsících se z úhrnu příjmů srazí záloha na daň a po zakončení roku se provede roční vyúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti. Objem příjmů ze závislé činnosti se při ročním zúčtování snižuje o příspěvky na zdravotní pojištění, nemocenské pojištění, důchodové pojištění starobní a invalidní a o příspěvky na pojištění v nezaměstnanosti. Na základě právní úpravy zákona o dani z příjmů, která platí od začátku roku 2009, je také dána možnost, že si poplatník při splnění určitých podmínek může uplatnit nárok na odpočet určité sumy – jde o tzv. zaměstnaneckou prémii. Nárok na přiznání zaměstnanecké prémie má poplatník, který dosáhl stanovené příjmy ze závislé činnosti ze zdrojů na území SR. Objem vymezených příjmů za zdaňovací období musí dosáhnout sumu alespoň 6-násobku měsíční minimální mzdy, přičemž současně musí jít o příjmy z činností vykonávaných minimálně během šesti kalendářních měsíců. Výše zaměstnanecké prémie se rovná sumě 19 % z rozdílu mezi nezdánitelnou částí poplatníka a sumou 12-násobku minimální mzdy snížené o zákonné platby pojištění hrazené poplatníkem.

Příjmy z podnikání, z jiné samostatně výdělečné činnosti a z pronájmu

PŘÍJMY Z PODNIKÁNÍ: Pro tyto příjmy je charakteristické, že se dosahují z činností, pro jejichž vykonávání musí mít poplatník určité oprávnění v souladu s právním předpisem nebo musí být spojeno s majetkovou účastí fyzické osoby v určitých typech obchodních společností. Do této podskupiny patří:

- příjmy ze zemědělské činnosti, lesního a vodního hospodářství,
- příjmy ze živnosti,

- příjmy z jiného podnikání dle právních předpisů (daňové poradenství, auditoři, činnost komerčních právníků, zubních lékařů ...),
- podíly na zisku společníků veřejných obchodních společností a komplementářů komanditních společností.

PŘÍJMY Z JINÉ SAMOSTANĚ VÝDĚLEČNÉ ČINNOSTI: do této podskupiny jsou zahrnovány příjmy z některých dalších činností, které není možno zařadit mezi příjmy z podnikání a současně nejde o příjmy z pracovně právního vztahu. Patří sem:

- příjmy z použití anebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví včetně autorských práv a práv souvisejících s autorským právem,
- příjmy z činnosti, které nejsou živností ani podnikáním dle právních předpisů,
- příjmy znalců a tlumočnicků, pokud nejde o příjmy ze závislé činnosti.

PŘÍJMY Z PRONÁJMU: sem patří příjmy z pronájmu nemovitého majetku trvalejšího charakteru, zpravidla na základě uzavřené nájemní smlouvy. Příjmy z pronájmu movitého majetku patří buď mezi příjmy z živnosti, pokud je tato činnost uskutečňována na základě živnostenského oprávnění nebo pokud jde o nepravidelný pronájem movitých věcí, zařazujeme tyto příjmy mezi ostatní příjmy.

Pro všechny tři skupiny příjmů společně platí, že základem daně je rozdíl mezi příjmy a výdaji vynaloženými na dosažení, udržení a zabezpečení příjmů. Výdaje je možné uplatnit buď ve skutečně prokázané výši získané z jejich evidence vedené předepsaným způsobem nebo ve výši stanoveného procenta z příjmů, které poplatník zahrne do základu daně za zdaňovací období. Je možno uplatit:

- 60 % z příjmů pro řemeslné živnosti, které jsou vyjmenované v příloze živnostenského zákona;
- 40 % z příjmů pro ostatní druhy podnikání, jiné samostatně výdělečné činnosti a pronájem.

Nad rámec paušálních výdajů si mohou poplatníci uplatnit i skutečně vynaložené výdaje na zákonné druhy pojištění, které je samostatně výdělečná osoba povinna platit v souladu s příslušnými právními předpisy.

Příjmy z kapitálového majetku

Samotné nabytí majetku různými formami není předmětem daně z příjmů fyzických osob. Pokud takovýto majetek přináší vlastníkově určitý výnos, pak tento příjem se zdaňuje jako příjem z kapitálového majetku. Mezi příjmy z kapitálového majetku lze zařadit od roku 2004 tyto příjmy:

- úroky, výhry, případně jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách a běžných účtů, vkladních listů, různých termínovaných vkladů,
- úroky a ostatní výnosy z cenných papírů,
- úroky z poskytnutých úvěrů a půjček,
- plnění z pojištění na dožití určitého věku nebo jiného pojištění, kterého výsledkem je vyplácení určitého důchodu a to z té části plnění, která se vyplácí nad sumu zaplaceného pojištění po dobu jeho placení,
- výnosy ze směnek,
- příjmy z postoupení předkupního práva na vlastnictví cenných papírů.

Ostatní příjmy

Ostatní příjmy fyzických osob tvoří především příjmy z činností, jejichž vykovávání není spojeno se získáním oprávnění ve smyslu právních předpisů. Společným znakem takovýchto příjmů je jejich náhodnost a nepravidelnost, což se kromě jiného projevuje v způsobu vybírání daně z takovýchto příjmů. Do této skupiny patří:

- příjmy ze zemědělské činnosti, pokud nejde o činnost v rámci podnikání,
- příjmy z příležitostných činností, náhodné jednotlivé příjmy,
- příjmy z příležitostného pronájmu movitého majetku,
- příjmy získané prodejem vlastních nehmotného nebo hmotného majetku, pokud daný majetek není využíván k podnikání,
- příjmy z prodeje cenných papírů,
- výhry v loteriích, sázkách a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží a tahů, pokud nejsou od daně z příjmů fyzických osob osvobozené,
- výhry z veřejných a sportovních soutěží,
- příjmy plynoucí ze zděděných autorských práv,
- příjmy plynoucí poplatníkovi z doplňkového důchodového pojištění a některé další příjmy.

Ostatní příjmy se zahrnují do společného základu daně za určité zdaňovací období nebo se zdaňují v dílčím základu daní vybíranou srážkou. U příjmů z prodeje zemědělských přebytků je možné odpočítat výdaje i procentem a to ve výši 25 % ze součtu příjmů.

2.3.3 Osvobození od daně z příjmů fyzických osob²⁰

Některé příjmy fyzických osob jsou v souvislosti s určitými ustanoveními zákona č 595/2003 Z.z. o dani z příjmů (o dani z příjmov) osvobozené od zdanění. Okruh těchto příjmů se v průběhu let často mění. Na všechny poplatníky daně z příjmů fyzických osob se vztahuje osvobození příjmů z prodeje vlastního majetku, který v určitém časově vymezeném období před prodejem nebyl a není součástí podnikání nebo pronájmu, nebo pokud od jejich vyřazení z předmětu podnikání uplynulo nejméně 5 let.

Další okruh příjmů osvobozených od daně je poměrně rozsáhlý. Jsou to především:

- přijaté pojistné plnění plynoucí z pojištění majetku a pojištěné zodpovědnosti za škodu kromě náhrad nahrazujících ušlé příjmy,
- příjmy z prodeje majetku, který se vrátil původním vlastníkům v souladu s restitučními zákony a zákony na odstranění křivd způsobených v minulosti,
- příjmy plynoucí z fondů nemocenského, zdravotního a důchodového pojištění, některé dávky a služby sociální pomoci, případně i jiné příjmy fyzických osob, které mají sociální charakter,
- příjmy z loterií a jiných her provozovaných při dodržení podmínek zákona o loteriích a jiných podobných hrách se souhlasem Ministerstva financí Slovenskej republiky,
- ceny z veřejných, sportovních a reklamních soutěží a losování, pokud hodnota takové ceny nepřesáhne v jednotlivých případech částku 165,67 €; v opačném případě podléhá zdanění celá výhra a ne jen suma přesahující danou hranici.

---

²⁰ SCHULTZOVÁ, A., *Daňovníctvo. Daňová teória a politika*. 2009.

Příjmy z některých dalších činností (snížené o výdaje) jsou osvobozeny od daně do výše celkové částky odpovídající 5-násobku měsíčního životního minima platného k prvnímu dni příslušného zdaňovacího období. Pokud úhrn příjmů z těchto činností překročí uvedenou hranici, do základu daně za příslušné zdaňovací období se zahrne pouze rozdíl.

Dalšími příjmy osvobozenými od daně z příjmů fyzických osob, které jsou uvedeny v zákoně, jsou tyto příjmy ze závislé činnosti:

- ✓ příjmy ve formě úhrady výdajů vynaložených zaměstnavatelem na doškolování zaměstnanců, které souvisí s činností nebo podnikáním s výjimkou náhrad za ušlý příjem zaměstnance,
- ✓ hodnota stravování, která je poskytována zaměstnancem jako nepeněžitě plnění na pracovišti za podmínek a v rozsahu vyplývajícím z ustanovení § 152 Zákonníka práce,²¹
- ✓ hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných zaměstnancům jako nepeněžitě plnění na pracovišti v rozsahu vyplývajícím z pracovního zařazení zaměstnance,
- ✓ nepeněžní plnění ve formě poskytování možností zaměstnancům používat rekreační, zdravotní, sportovní a kulturní zařízení, které je ve vlastnictví zaměstnavatele,
- ✓ příspěvky na zákonné zdravotní a sociální pojištění a příspěvky na pojištění v nezaměstnanosti, jako i příspěvky na doplňkové důchodové pojištění, které v souladu se zvláštními předpisy hradí zaměstnavatel.

2.3.4 Základ daně z příjmů fyzických osob

Na základě příslušných ustanovení zákona o dani z příjmů lze rozlišit dva typy základu daně z příjmů fyzických osob, a to společný základ daně, který je součtem dílčích základů daně z příjmů a základ daně pro zdanění daní vybírané srážkou.

Společný základ daně

Do společného základu daně se započítávají ty příjmy, u kterých zákon výslovně neuvádí, že se zdaňují v specifickém základu daně, tedy že se u nich

---

²¹ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, ve znění pozdějších předpisů.

neuplatňuje daň vybíraná srážkou. Společný základ daně (tabulka č. 2.1) se sestaví tak, že sečteme dílčí základy daně podle jednotlivých druhů příjmů za příslušné zdaňovací období.

Tabulka č. 2.1 – Společný základ daně z příjmů fyzických osob

Společný základ dane z příjmů fyzických osob	Příjmy z podnikání, z jiné samostatné zárobkové činnosti a z pronájmu snížené o výdaje na dosažení, zabezpečení a udržení zdanitelných příjmů
	Příjmy z kapitálového majetku nesnížené o výdaje
	Ostatné příjmy snížené jen o prokázané výdaje
	Příjmy ze závislé činnosti snížené o placené příspěvky na zákonné pojištění, které hradí zaměstnanec

pramen: SCULTZOVÁ, A. a kol. , *Daňovníctvo, daňová teória a politika*, 2009.

Základ daně pro zdaňování daní vybírané srážkou

Zdanění příjmů daní vybírané srážkou se uplatňuje prakticky u všech příjmů fyzických osob zařazených do 2. skupiny poplatníků (s omezenou daňovou povinností). Navíc se toto zdanění používá u poplatníků zařazených do 1. skupiny (poplatníci s neomezenou daňovou povinností) pro příjmy z kapitálového majetku a při zdanění ostatních příjmů. Při zdaňování příjmů daní vybírané srážkou se uplatní jednotná sazba ve výši 19 %, pokud z příslušných článků smlouvy o zamezení dvojího zdanění nevyplyvá jiná sazba. Příjem ze specifického základu se daní ihned při vyplácení nebo při připsání ve prospěch poplatníků. Příjmy zdaňované daní vybíranou srážkou se nesnižují o výdaje ani o nezdánitelné části poplatníka. Pokud se však poplatník s neomezenou daňovou povinností rozhodne zahrnout tyto příjmy po ukončení daňového období do společného základu daně, vztahuje se nárok na odpočet nezdánitelných částí základu daně i na tyto příjmy.

2.3.5 Úprava základu daně

Základnou osobní důchodové daně je obecně celkový zdanitelný důchod snížený o odpočitatelné položky. Odpočitatelné položky (resp. nezdánitelné části základu daně) jsou vedle slevy na dani a nulové sazby pro nejnižší daňové pásmo

hlavními způsoby poskytování daňových výhod. Upravený základ DPFO tvoří společný základ daně snížený o nezdanitelné části základu daně (viz. vzorec č. 2.1)

Vzorec č. 2.1 – Upravený základ daně

$$\text{Upravený základ daně} = \text{Společný základ daně} - \text{Nezdanitelná část základu daně}$$

Pramen: vlastní zpracování.

Nezdanitelná část základu daně

Každá fyzická osoba má možnost za určité zdaňovací období si odečíst od společného základu daně určitou částku, která souvisí s jeho osobou nebo s jinou vyživovanou osobou. Jde o následující položky:

- základní nezdanitelná položka ve výši 19,2-násobku výše životního minima platného k prvnímu dni příslušného zdaňovacího období; uvedenou sumu si může poplatník odpočítat v plné výši bez ohledu na skutečnost, zda příjmy zahrnuté do společného základu daně dosahoval během celého zdaňovacího období nebo jen jeho části (tato možnost se netýká poplatníka, který pobírá nějaký ze zákona vymezený důchod);
- odčitatelná položka na druhého z manželů, kterou má poplatník možnost odečíst od společného základu daně a to ve stejné výši jako u základní nezdanitelné položky a v případě, pokud tato osoba nebude mít v průběhu zdaňovacího období žádný vlastní příjem.

Pokud bude mít osoba, na kterou chce poplatník uplatnit odčitatelnou položku, během zdaňovacího období příjem menší než je výše odčitatelné položky, má poplatník uplatňující si odčitatelnou položku na tuto osobu možnost odečíst si od společného základu daně částku, která chybí do výše odčitatelné položky (19,2-násobku hodnoty životního minima). Do úhrnu vlastních příjmů osoby, na kterou se bude uplatňovat tato odpočitatelná položka se nezahrnují státní sociální dávky, stipendium pro osoby, které se soustavně připravují.

Na rozdíl od předchozího období se na Slovensku od roku 2004 neuplatňuje odpočitatelná položka na vyživované děti. Tato možnost snížení základu daně byla

při novele zákona o dani z příjmů nahrazena daňovým bonusem. Původně odpočitatelná položka po novele již nesnižuje základ daně, ale přímo daňovou povinnost poplatníka. Bez náhrady byly novelou zrušeny odpočitatelné položky z titulu částečného nebo úplného invalidního poplatníka, včetně odpočitatelné položky pro držitele průkazu občana s těžkým zdravotním postižením. Novela navíc zrušila i možnost odpočítávání hodnoty darů, které poplatník poskytne právnickým osobám a obcím pro humanitární, zdravotní, vzdělávací, sportovní a jiné účely v maximální výši do 10 % ze základu daně.

2.3.6 Sazba daně z příjmů fyzických osob

Jak již je uvedeno v kapitole 2.3.4, u příjmů fyzických osob se používají dva způsoby zdaňování. Převážná část příjmů se zdaňuje společným základem daně, do kterého se zahrnují příjmy poplatníka dosažené během zdaňovacího období. Zbývající část příjmů se zdaňuje odděleně daní vybíranou srážkou, kdy se zdaňuje každý jednotlivý příjem v okamžiku vyplácení příjmu.

Pro zdanění příjmů fyzických osob, a to těch, které patří do skupiny příjmů zdaňovaných ve společném základu daně i těch, u kterých je daň vybíraná srážkou, se uplatňuje ve Slovenské republice od roku 2004 jednotná sazba daně a to ve výši 19 % z upraveného základu daně.

2.3.7 Snížení daně z titulu vyživovaných dětí

Možnost snížení vypočtené daňové povinnosti o určitou zákonem stanovenou částku za každé vyživované dítě nahradila od roku 2004 uplatnění odpočitatelné položky na vyživované dítě, kterou si mohl poplatník odečíst od upraveného základu daně. Za vyživované dítě je pro potřeby zákona o dani z příjmů považováno dítě žijící s poplatníkem ve společné domácnosti, které neukončilo povinnou školní docházku nebo se připravuje v rámci studia na budoucí povolání a to nejvíce do dovršení 25 let věku.²² Tento daňový bonus může uplatnit každý daňový poplatník, který v příslušném zdaňovacím období dosáhl příjmů ze závislé činnosti v minimální

---

²² Zákon 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ve znění pozdějších předpisů.

výši šestinásobku minimální mzdy nebo dosáhl stejného minima u příjmů z podnikání, jiné samostatně výdělečné činnosti a z pronájmu a současně za dané zdaňovací období nevykázal ztrátu z výše vyjmenovaných činností.

Výše daňového bonusu je stanovena na 19,32 €²³ měsíčně na každé vyživované dítě. Pokud jsou splněny podmínky pro uplatnění daňového bonusu pouze po určitou část zdaňovacího období, může si poplatník uplatnit bonus jen v měsících, ve kterých se dítě za vyživované považuje. Daňový bonus si může na dané dítě uplatňovat vždy pouze jeden poplatník.

---

²³ Výše stanovena k 1.1.2009.

3. Vybrané aspekty daňového systému České republiky

Třetí kapitola je věnována popisu konstrukčních prvků jednotlivých daní, o něž se opírá daňový systém České republiky a porovnání s daňovým systémem Slovenské republiky.

3.1 Daňový systém České republiky

Z ekonomického hlediska je daní vše, co splňuje definiční znaky, tedy i pojistné sociálního pojištění, místní poplatky a další povinné, nenávratné a neekvivalentní platby. Daně jsou sice kvantitativně nejvýznamnějšími příjmy, do veřejných rozpočtů plynou také poplatky a místní poplatky. K veřejným příjmům se rovněž řadí povinné příspěvky do státních fondů. Zdroje veřejných rozpočtů jsou doplňovány úvěrovými příjmy, především prostřednictvím emise státních cenných papírů.²⁴

Daňový systém ČR se skládá z daní z příjmů, ze spotřeby, majetkových daní a sociálního pojistného.

3.1.1 Daně z příjmů

Ve velké většině zemí tvoří důchodové daně v posledních desetiletích poměrně velkou část z příjmů státního rozpočtu. V rámci českého daňového systému jsou daně z příjmů tvořeny dvěma daněmi a to daní z příjmů fyzických a právnických osob.

3.1.2 Daně ze spotřeby

Daně ze spotřeby jsou tzv. nepřímými daněmi. Výrobci a obchodníci daně sice odvádějí do veřejného rozpočtu, ale o částku daně si zvyšují své ceny. Tímto mechanismem má daň dopadnout na spotřebitele. Rozdělení daní ze spotřeby je popsáno ve schématu č. 3.1. Daně spotřební se rozlišují na daně všeobecné a selektivní neboli výběrové. Charakter daní ze spotřeby má do určité míry i daň

---

²⁴ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém 2010*. 2010.

silniční, která je podle klasifikace OECD²⁵ řazena mezi daně z užívání určitých výrobků, tedy konkrétně automobilů. Pokud ovšem je vzato v úvahu vymezení daňového subjektu, zdaňovacího období a splatnosti daně, vykazuje daň silniční do značné míry určité prvky přímé daně.

Schéma 3.1 – Daně ze spotřeby v ČR

Pramen: VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém ČR 2010*.

Selektivní daně nejsou ukládány plošně, ale předmět daně je omezen na vybrané komodity. Významným zástupcem skupiny selektivních daní ze spotřeby jsou spotřební daně. Stát těmito daněmi zatěžuje prodej nebo spotřebu úzké skupiny výrobků. Důvodem jejich uplatnění je zejména přínos pro státní rozpočet. Jde přitom o velmi stabilní a relativně dobře odhadnutelný zdroj díky nízké cenové a důchodové pružnosti poptávky u většiny výrobků, které této dani podléhají. V rámci EU je směrnicemi EU pevně stanoveno, co musí být povinně předmětem spotřebních daní a co lze od těchto daní osvobodit. Pro jednotlivé skupiny jsou zároveň těmito směrnicemi stanoveny minimální limity sazby daně.

Jediným zástupcem univerzální daně ze spotřeby je v daňovém systému České republiky daň z přidané hodnoty. Základní myšlenka fungování daně z přidané hodnoty je jednoduchá. Daň je vybírána na každém stupni zpracování, avšak nikoli

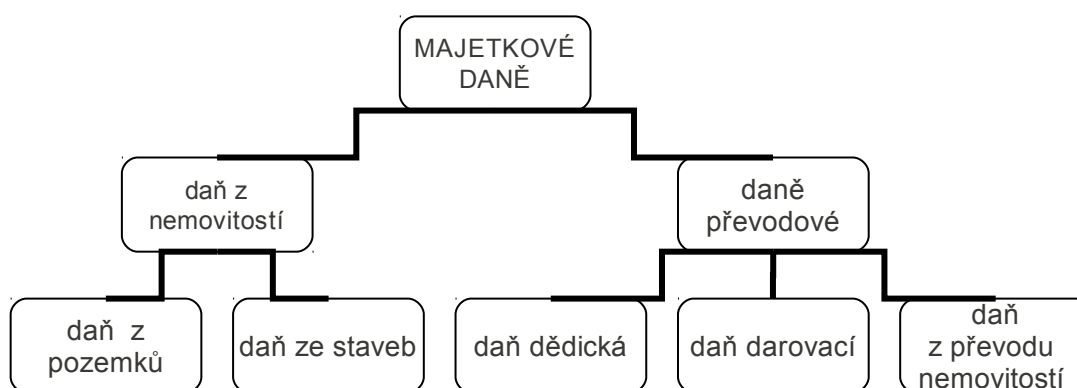
²⁵ Pro účely statistického zpracování, zejm. pokud se týká příjmů veřejných rozpočtů, je důležitá klasifikace daní OECD. Tato klasifikace třídí daně do šesti hlavních skupin a dále do podrobnějších podskupin (5200 - Daně z používání nebo povolení používání zboží nebo vykonávání činností)..

z celého obratu, nýbrž pouze z toho, co bylo k hodnotě statku na daném stupni přidáno. Zdaňuje se tedy jen přidaná hodnota. Značným technickým problémem ovšem je zachycení toho, co nově vytvořenou hodnotu tvoří. Jednoznačné vymezení nově vytvořené hodnoty na úrovni jednotlivého daňového subjektu je obtížné a také velmi nákladné.²⁶

3.1.3 Majetkové daně

Předmětem majetkových daní je stavová veličina – majetek – a to v movité nebo nemovité podobě. Z tohoto hlediska lze majetkové daně označit za kapitálové.²⁷ Z hlediska výnosů přímých daní jsou majetkové daně, které patří mezi daně přímé, zastíněné důchodovými, ale i tak jsou nezastupitelné, protože daňové systémy dotvářejí. Vzhledem k nezávislosti majetkové základny, z níž se vybírá předmět majetkových daní, na kontinuálním vývoji a stavu ekonomiky ve střednědobém horizontu je výnos z nich značně stabilní. Výběr daní je značně jednoduchý. Povinnost platit tyto daně vzniká na základě vlastnického či uživatelského vztahu k majetku nebo v případě změny vlastníka. Jejich úhrada je vyžadována bez ohledu na příjmu poplatníka.²⁸

Schéma 3.2 – Majetkové daně

Pramen: VANČUROVÁ A., LÁCHOVÁ L., *Daňový systém ČR 2010*.

Majetkové daně v rámci daňového systému České republiky tvoří daně z nemovitostí a převodové daně (viz. schéma 3.2). V České republice, na rozdíl

²⁶ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém ČR. 2010*.

²⁷ KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika. 2006*.

²⁸ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém ČR. 2010*.

od Slovenska, jsou sice převodové daně ukládány, ale jejich výnos, zejména daně dědické a darovací, je nevýznamný.

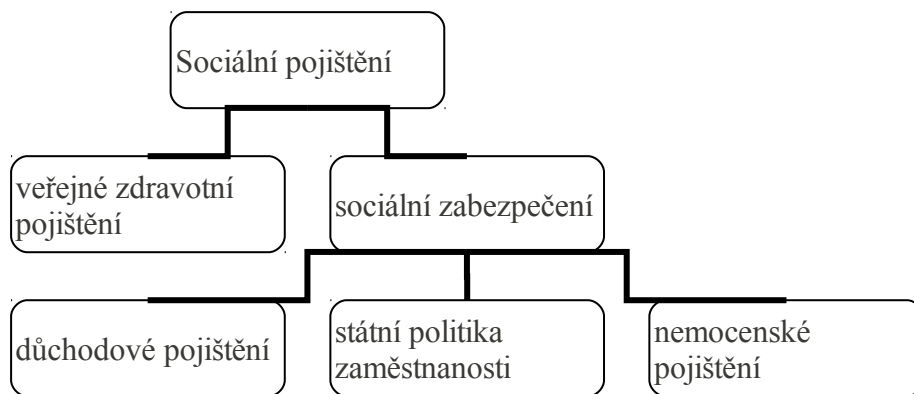
3.1.4 Sociální pojistné

Mezi ostatní daňové příjmy patří pojistné sociálního a důchodového zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

Pojistné sociálního zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti splňují všechny atributy daně a plynou do státního rozpočtu. Pojistné na zdravotní pojištění, na rozdíl od nich má také charakter veřejného příjmu, ale plyne zdravotním pojišťovnám.

Pojistné sociálního pojištění je největším veřejným příjmem v České republice. Sociální pojistné vykazuje znaky účelnosti, v některých svých částech dokonce v sobě zahrnuje určitou dávku zásluhovosti.

Schéma 3.3 – Systém sociálního pojištění České republiky

Pramen: VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém ČR 2010*, s. 186.

Sociální pojištění je uceleným určitým způsobem odděleným systémem, který zahrnuje nejen příjmovou stranu, tak i komplikovaný dávkový systém. Každá platba sociálního pojistného má návaznost na určitý okruh dávek, a tudíž i potencionálních nároků toho, na koho se ochrana vztahuje. Sociální pojistné má však z ekonomického hlediska daňový charakter, protože účast na něm je povinná,

není individuálním rozhodnutím, zda si pojistnou ochranu jedinec zaplatí či se bez ní obejde.²⁹ Systém sociálního pojištění je zachycen na schématu č. 3.3.

3.2 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob (DPFO) je univerzální přímá daň. Tato daň má zohlednit sociální postavení poplatníků, a tím umožnit redistribuci vytvořeného důchodu od osob s vyššími příjmy k osobám s nižšími příjmy. Svými konstrukčními prvky má přispět k tomu, aby se poplatník choval v souladu se stanovenými prioritami společnosti. Mezi tyto prvky patří osvobození od daně, odpočet od základu daně, slevy na dani a další.

3.2.1 Poplatníci

Daň z příjmů fyzických osob je daní za zdaňovací období, které je u fyzických osob vždy kalendářní rok. Poplatníky DPFO jsou všechny fyzické osoby. Stejně jako je tomu u DPFO ve Slovenské republice, se poplatníci dělí do dvou skupin na rezidenty a nerezidenty. Rozhodujícím faktorem pro dělení je i v ČR trvalý pobyt poplatníka nebo skutečnost, že se poplatník zdržuje na území České republiky v průběhu kalendářního roku alespoň 183 kalendářních dní.

3.2.2 Předmět daně

Dani z příjmů fyzických osob podléhají veškeré peněžní i nepeněžní příjmy fyzických osob s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně.

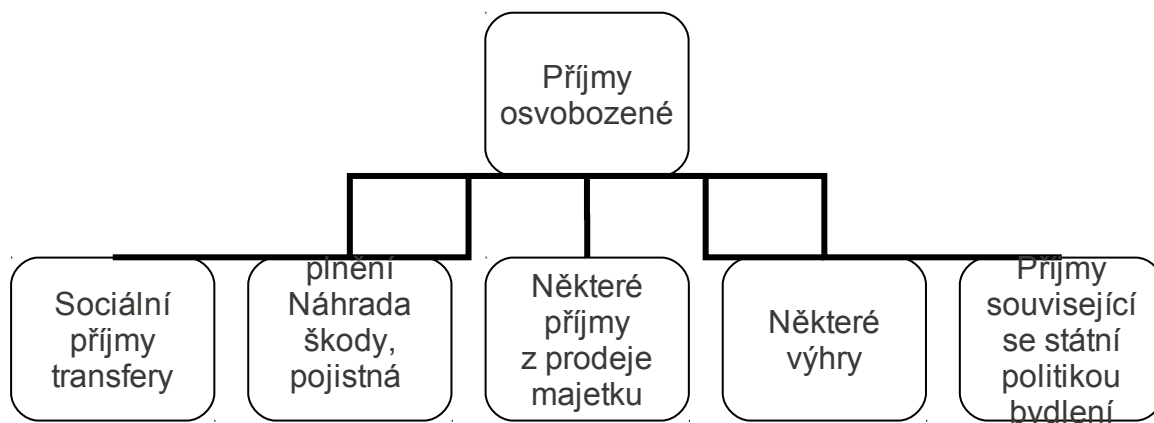
Mezi příjmy, které jsou vyňaty z předmětu DPFO patří hlavně příjmy z dědictví, příjmy získané darováním s výjimkou darů získaných v souvislosti se závislou výdělečnou činností, podnikáním nebo jinou samostatně výdělečnou činností a přijaté půjčky a úvěry. Řada příjmů, které jsou předmětem DPFO, jsou však od daně osvobozeny. Toto osvobození se týká více než 50 druhů příjmů a tak jak ukazuje

---

²⁹ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém ČR*. 2010.

schéma č. 3.4. se dělí do pěti základních skupin. Za zdanitelné příjmy lze tedy označit takové příjmy, které jsou předmětem daně a nejsou od daně osvobozeny.

Schéma 3.4 – Základní skupiny příjmů osvobozených od DPFO

Pramen: VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém ČR 2010*, s. 139.

3.2.3 Základ daně

Všechny příjmy jsou rozděleny do 5 skupin. Je to dáno tím, že pro tyto kategorie je nutno odlišně stanoveny podmínky pro uplatňování výdajů, jejichž vynaložení je považováno za nezbytné pro dosažení těchto příjmů. Přehled o rozdělení příjmů do dílčích základů daně ukazuje tabulka č. 3.1.

Tabulka 3.1 – Členění příjmů fyzických osob podléhajících DPFO

DÍLČÍ ZÁKLADY DANĚ	SAMOSTATNÉ ZÁKLADY DANĚ
+ Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků	▪ Příjmy od dalšího zaměstnavatele do 5 000 Kč za měsíc
+ Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti	▪ Honoráře za příspěvky do rozhlasu, televize a periodik do 7 000 Kč za měsíc u jednoho plátce
+ Příjmy z kapitálového majetku	▪ Výnosy z obligací, dividendy ▪ Podíly na zisku z účastí na kapitálových společnostech a družstvech ▪ Podíly na zisku tichého společníka ▪ Výnosy z vkladů na úsporných a osobních běžných účtech ▪ Plnění z životního pojištění ▪ Dávky penzijního pojištění
+ Příjmy z pronájmu	
+ Ostatní příjmy	▪ Ceny z veřejných a sportovních soutěží
= základ daně z příjmů FO	

Pramen: VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém ČR 2010*.

Stejně jako u zdanění příjmů SR existují i v ČR některé příjmy v rámci jednotlivých druhů příjmů tvoří z důvodu zjednodušení *samostatné základy daně*, které se nesnižují o výdaje (s výjimkami) ani odpočty a které se zdaňují *srážkovou daní*. Tyto příjmy se řadí do kategorie příjmů *nezahrnovaných* do základu daně.³⁰

Od roku 2008 nelze od příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků a od příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti odečíst zaplacené zdravotní a sociální pojistné (tzn. pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění).

Navíc se k příjmům ze závislé činnosti a funkčních požitků a k příjmům z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti připočítává část pojistného ve výši, kterou hradí zaměstnavatel. Výsledná výše tvoří tzv. superhrubý příjem.

3.2.4 Úprava základu daně a výpočet daňové povinnosti

Proces úpravy základu daně z příjmů fyzických osob je v České republice poměrně náročný. Výpočet a úpravy základu DPFO je naznačen ve schématu č. 3.5.

Schéma 3.5 – Postup výpočtu daně z příjmu fyzických osob

Základ daně
- nestandardní odpočty
= základ daně po snížení (zaokrouhlení na stovky korun dolů)
x sazba daně
= částka daně před slevami
- standardní slevy (bez slevy na dítě)
= daň po slevách
- daňové zvýhodnění na děti
= daňová povinnost nebo daňový bonus

Pramen: VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém ČR 2010*.

Nestandardní odpočty se odečítají od základu daně každý nezávisle na ostatních a uplatňují se v prokázané výši. Souhrn nejdůležitějších nestandardních odpočtů uvádí tabulka č. 3.2.

Tabulka 3.2 – Přehled nezdanitelných částí základu DPFO

Druh odpočtu	Podmínky uplatnění
--------------	--------------------

³⁰ Zákon č. 586/1992 Sb. o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, (ZDP) § 23, odst. 4

dary určené na financování veřejně prospěšných účelů	Veřejně prospěšné účely jsou vymezeny ³¹ . Minimální výše veškerých darů: 2 % ze základu daně nebo 1 000 Kč, maximální: 10 % ze základu daně. Bezpříspěvkový odběr krve se hodnotí částkou 2 000 Kč/1 odběr.
úroky zaplacené z úvěrů na stavební spoření, z hypotečního úvěru a dalšího financování bytových potřeb ³²	Úhrnná část úroků nesmí překročit limit 300 000 Kč/jedna domácnost za rok nebo 1/12 za každý měsíc, ve kterém byly splněny podmínky pro odpočet
příspěvky na penzijní připojištění	Uplatnit lze zaplacené příspěvky, snížené o 6 000 Kč, maximálně však 12 000 Kč za rok.
pojistné na životní pojištění	Maximální výše odpočtu je 12 000 Kč za rok.
zaplacené členské příspěvky člena odborové organizace	Lze odečíst maximálně 1,5 % zdanitelných příjmů podle §6, ale ne více než 3 000 Kč za rok.
úhrady za zkoušky, ověřující výsledky dalšího vzdělávání	Nejvýše lze uplatnit 10 000 Kč, osoba se zdravotním postižením až 13 000 Kč, s těžším zdravotním postižením až 15 000 Kč.

Pramen: § 15 ZDP.

3.2.5 Sazba daně

Sazba daní z příjmů fyzických osob byla v letech 1993 až 2007 klouzavě progresivní. Od roku 2008 je lineární, a to ve výši 15 %. Ve stejné výši je i zvláštní sazba daně, prostřednictvím které se zdaňují samostatné základy daně.

3.2.6 Slevy na dani

Standardní slevy nahradily od roku 2006 dřívější používané odpočty od základu daně. Kromě nich se dále v České republice používají i slevy při zaměstnání osob se zdravotním postižením. Pro uplatnění standardních slev na dani musí poplatník splnit zákonem uvedené podmínky a prokázat stanovené skutečnosti předepsaným způsobem. Účelem slev je zohlednit nejen sociální postavení poplatníka, ale částečně i celé domácnosti. Standardní slevy lze rozdělit do dvou skupin, a to na slevy, které poplatník uplatňuje sám na sebe a slevy na vyživované osoby, jež uplatňuje na některého z členů své domácnosti.³³ Rozdělení slev je uvedeno v tabulce č. 3.3.

Tabulka 3.3 - Přehled slev na dani a jejich výše v letech 2008 – 2010.

Druh slevy	Výše slevy (Kč)
<i>Slevy, které poplatník uplatňuje na sebe:</i>	

³¹ §15, odst. 1, ZDP.

³² §15, odst. 3, ZDP.

³³ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém 2010*. 2010.

Základní	24 840
Pro invaliditu poplatníka prvního nebo druhého stupně	2 520
Pro invaliditu poplatníka třetího stupně	5 040
držitel průkazky ZTP/P	16 140
pro studenta	4 020
<i>Slevy na vyživovanou osobu:</i>	
na dítě	11 604
na manžela(ku), jehož (jejíž) příjem je nižší než 68 000 Kč/rok	24 840

Pramen: VANČUROVÁ, A.; LÁCHOVÁ, L., Daňový systém ČR 2010.

Slevu na dítě neboli daňové zvýhodnění ve výši 11 604 Kč může využít jeden z poplatníků, se kterým žije dítě v domácnosti. Dítětem je v tomto případě nezletilé dítě a dále dítě do 26 let věku, které soustavně nepobírá invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně a zároveň se soustavně připravuje na budoucí povolání.

Konstrukce slevy na dítě umožňuje vypočtenou daň snížit až do nuly a za určitých podmínek může být poskytnuta až za rámec daňové povinnosti, a to v případě, že základní část vypočtené daně nebyla dostatečně velká a poplatník nemohl využít celou slevu na dítě. V tom případě může vzniknout nárok na tzv. daňový bonus, tj. právo požádat stát, aby mu zbytek doplatil.³⁴

³⁴ VANČUROVÁ, A.; LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2010*. 2010.

4. Vyhodnocení rozdílů v jednotlivých daních

K 1. 1. 1993 došlo k definitivnímu rozdělení Československa a v obou nově vzniklých zemích vstoupily v platnost nové daňové systémy, které vychází ze stejného základu, a proto jsou si velmi podobné. Tato podobnost zůstala do značné míry zachována navzdory prováděným dílčím změnám v průběhu let v obou zemích i navzdory změnám označovaných jako reformní, které byly nastartovány ve Slovenské republice v roce 2004 a v České republice v roce 2008 a je tedy důvodem k výběru Slovenské republiky pro účely srovnání s Českou republikou. Ve čtvrté kapitole této bakalářské práce jsou porovnány vybrané daňové kvóty a struktury daňových systémů České a Slovenské republiky. Struktura daňových systémů obou zemí je sice velmi podobná, ne však totožná. Proto je pro porovnání využito databáze mezinárodní organizace OECD³⁵.

Další část kapitoly č. 4 se zabývá srovnáním části obou daňových soustav a to dani z příjmů fyzických osob. Toto srovnání je uskutečněné na příkladu dvou fiktivních fyzických osob obou států.

4.1 Srovnání prostřednictvím daňového mixu

Jednou z charakteristik daňového systému je *daňový mix*, který vypovídá o tom, jakému typu daní dávají porovnávané země přednost a jaké potlačují. Na základě srovnání daňových mixů obou zemí (tabulka č. 4.1) lze konstatovat, že podíly daňových kategorií na celkových daňových příjmech obou zemí není velmi rozdílný.

Oba daňové systémy jsou postaveny na vysokých příspěvcích na sociální zabezpečení. Tím se oba státy řadí mezi země, ve kterých vláda klade důraz na sociální zabezpečení prostřednictvím povinného pojištění, na rozdíl od států, které kladou důraz spíše na zajištění ze soukromých zdrojů.

---

³⁵ OECD z angl. *Organization for Economic Co-operation and Development* - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj je mezivládní organizace 34 ekonomicky nejrozvinutějších států na světě. OECD koordinuje ekonomickou a sociálně-politickou spolupráci členských zemí, zprostředkovává nové investice, prosazuje liberalizaci mezinárodního obchodu. Cílem OECD je napomáhat k dalšímu ekonomickému rozvoji, potlačení nezaměstnanosti, stabilizaci a rozvoji mezinárodních finančních trhů.

Příjmy obou zemí dále velmi ovlivňují příjmy vybrané ze spotřební daně, především příjmy plynoucí z daně z přidané hodnoty. Při srovnání jednotlivých druhů daní obou daňových systémů je zřetelné, že ve slovenském daňovém mixu je dáván vyšší důraz na nepřímé daně ze spotřeby a majetkové daně, a to i přes absenci daní převodových. Vysoké nepřímé daně ze spotřeby vyjadřují snahu po získání příjmů do veřejných rozpočtů tam, kde přímé daně nemohou být příliš vysoké. V případě tohoto srovnávání oba srovnávané daňové systémy překračují průměrnou hodnotu sazby daně ze spotřeby za celou OECD zónu.

Tabulka č. 4.1 – Procentní podíl hlavních daňových kategorií na celkových daňových příjmech v roce 2008 (v %)

Sektory	ČR		SR		OECD
	2008	2009	2008	2009	2008 ³⁶
1000 – Daně z důchodů, zisků a kapitálových výnosů	23,3	21,2	20,8	19,2	35
2000 – Příspěvky na sociální zabezpečení	43,8	43,9	40,7	42,9	25
4000 - Majetkové daně	1,1	1,1	1,3	1,4	5
5000 - Daně ze zboží a služeb	31,3	33,4	36,6	35,9	30
6000 - Ostatní daně	0,5	0,4	0,6	0,6	5

Pramen: OECD, *Tax revenue by sector*, [online] 2010 [cit. 16.4.2011] dostupné z: http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/tax-revenue-by-sector-2008_20758510-table8%3Bjsessionid%3Dprtwcu92rjm.epsilon&usg=ALkJrhjzJv6h0eNm4k8KzjXPisz6aHMTEA.

4.2 Srovnání prostřednictvím daňových kvót

Dalším z ukazatelů, sloužící k mezinárodnímu porovnání daňových systémů je daňová kvóta. Ukazatel vyjadřuje podíl vybraných daní na hrubém domácím produktu a vypovídá o tom, jak velký díl nezůstává těm, kteří důchod vytvořili, ale rozděluje se prostřednictvím veřejných fondů na daňovém principu.³⁷ Pomocí vybraných daňových kvót jsou v tabulce č. 4.2 porovnány oba daňové systémy.

Z porovnání daňových příjmů s hrubým domácím produktem vyplývá, že v České republice jsou v porovnání se Slovenskou republikou vyšší daňové příjmy a to jak celkové tak z každé jejich porovnávaných částí. Při tomto srovnání je

³⁶ V čase zpracování této bakalářské práce nebyly dosud přístupné údaje za všechny země OECD za rok 2009.

³⁷ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L., *Daňový systém 2010*.

potvrzen předpoklad o nižším daňovém zatížení daňových subjektů Slovenské republiky.

Tabulka 4.2 – Vybrané daňové kvóty srovnávaných zemí (v %)

Porovnávané oblasti veřejných příjmů ³⁸	Česká republika		Slovenská republika	
	2007	2008	2007	2008
Celkové daňové příjmy (% z HDP)	37,3	36	29,4	29,3
1000 Daně z důchodů, zisků a kapitálových výnosů	9,1	9,4	5,8	6,2
2000 Příspěvky na sociální zabezpečení	16,2	16,1	11,7	12
4000 Daně majetkové	0,4	0,4	0,4	0,4
5000 Daně ze zboží a služeb	11,1	11,5	11,3	10,5

Pramen: OECD, , *Total tax revenue*. [online]. c2010 [cit. 16. 4. 2011]. dostupné z: http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/taxes-on-income-and-profit_20758510-table3.

4.3 Porovnání daňového zatížení daní z příjmů fyzických osob

Tato bakalářská práce se zabývá daňovým systémem obou srovnávaných států, především se však snaží podrobněji popsat daň z příjmů fyzických osob. V této části bakalářské práce je zachyceno a srovnáno několik největších rozdílů ve zdaňování daně z příjmů fyzických osob Slovenska a České republiky. Zdanění příjmů v obou systémech je srovnáváno v podmínkách platných pro rok 2009.

4.3.1 Zdaňování příjmů ze závislé činnosti

Při zdaňování příjmů fyzických osob ze závislé činnosti je hlavním rozdílem postup při zohledňování placených příspěvků na zákonné pojištění. Zatímco v rámci zdanění v SR se zaplacené příspěvky odpočítávají (snižují se o ně příjmy ze závislé činnosti) ve výši 13,5 %³⁹, v rámci ČR se k příjmům ze závislé činnosti placené pojistné zaměstnavatelem připočítává a vytváří tak tzv. superhrmou mzdu, která je základem daně.

³⁸ Porovnávané oblasti jsou tříděny dle klasifikace daní dle OECD.

³⁹ Suma zdravotního, nemocenského, důchodového starobního a invalidního pojištění a pojištění v nezaměstnanosti.

Také při odpočtu částí daně, které nepodléhají zdanění je v obou systémech rozdíl. Zatímco na Slovensku se odčitatelná položka nepodléhající dani od základu daně odečítá před zdaněním, v České republice byl tento postup nahrazen systémem slev, které se odečítají při splnění zákonem stanovených podmínek až po uplatnění 15% daně. Průběh zdanění příjmů FO ze závislé činnosti je zachycen v tabulce č. 4.3. Pro tyto účely byly zvoleny příjmy ve výši odpovídající dvanácti násobků průměrných měsíčních příjmů v obou státech v roce 2009. Průměrné měsíční mzdy platné pro rok 2009 jsou 185,19 Eur pro Slovenskou republiku a 23 488 Kč pro Českou republiku.

Za zmínku také stojí fakt, že v rámci opatření na řešení důsledků hospodářské krize byla odpočitatelná položka v SR v letech 2009-2010 zvýšena z původního 19,2-násobku platného životního minima na 22,5-násobek platného životního minima, které v roce 2009 činilo 185,19 EUR.

Tabulka 4.3 - Srovnání daňového zatížení poplatníků DPFO ze závislé činnosti

	Fyzická osoba ČR (v Kč)	Fyzická osoba SR (v EUR)
Příjem ze závislé činnosti ⁴⁰	281 856 ⁴¹	8 934 ⁴²
Pojistné placené zaměstnavatelem ⁴³	+ 95 832	- 1 107,16
Nezdanitelná část základu daně	x	- 4 166,78
Základ pro DPFO ze závislé činnosti	377 688	3 660,06
Zaokrouhlení základu	377 600	3 660,06
Sazba DPFO	15 %	19 %
Daň před	56 640	695,41
Slevy na dani – na poplatníka	24 840	x
Daňová povinnost	31 800	695,41
Daňové zatížení poplatníka	11,28 %	7,78 %

Pramen: vlastní výpočty.

⁴⁰ Použit dvanáctinásobek průměrné mzdy pro rok 2009.

⁴¹ <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>.

⁴² <http://www.employment.gov.sk/index.php?SMC=1&id=15854>.

⁴³ Výše pojistného placené zaměstnavatelem v ČR: zdravotní pojištění-9 % , sociální pojištění-25 %.

Z výsledků srovnání vyplývá, že při zdaňování příjmů ze závislé činnosti, které tvoří největší část z příjmů fyzických osob, je daňové zatížení poplatníka jednoznačně vyšší v České republice.

4.3.2 Zdaňování příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti

Také při zdaňování příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti existují mezi srovnávanými daňovými systémy určité rozdíly. Ty hlavní jsou ve výši paušálně uplatňovaných výdajů a v možnosti odečtu zaplacených příspěvku na zákonné pojištění.

Tabulka 4.4 - Srovnání daňového zatížení poplatníků DPFO z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti

	ČR (v Kč)	SR (v Eur)
Příjem z podnikání (řemenná živnost)	840 000	26 700
Uplatněné paušální výdaje ⁴⁴	672 000	16 020
Příspěvky na zákonné pojištění	x	- 2 376,30
Základ daně	168 000	8 303,70
Nezdanitelná část základu daně	x	- 4166,78
Základ DPFO z podnikání	168 000	4 136,92
Sazba DPFO	15 %	19 %
Daň před	25 200	786,01
Slevy na dani – na poplatníka	24 840	x
Daňová povinnost	360	786,01
Daňové zatížení poplatníka	0,04 %	2,94 %

Pramen: vlastní výpočty.

Při srovnávání podmínek pro zdanění této části daně z příjmů byl použit odpočet paušálně uplatněných výdajů z příjmů. Jak vyplývá z tabulky 4.5 nejsou procentuální sazby pro uplatnění výdajů ve srovnávaných státech stejné, což poměrně výrazně ovlivňuje výsledek srovnávání. Při srovnání podmínek byly použity sazby pro řemeslnou živnost, které činí 80 % v ČR a 60 % na Slovensku.

⁴⁴ Tabulka č. 4.4. - Přehled paušálních výdajů u příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti.

Pokud by byly sazby shodné, dá se předpokládat, že daňové zatížení by bylo opět vyšší pro ČR. Při našem srovnání ale vyšlo daňové zatížení pro českého daňového poplatníka výhodněji.

Samozřejmě i při zdanění příjmů z podnikání a jiné SVČ je rozdílný postup při odečítání nezdanitelných položek a uplatňování slevy na poplatníka tak, jak je popsán v kapitole 4.3.1.

Tabulka 4.5 - Přehled paušálních výdajů u příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti platných pro rok 2009

Druh příjmu	ČR	SR
příjmy z řemeslné živnosti	80 %	60 %
příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství ze zemědělské výroby, která není provozována zemědělským podnikatelem	80 %	40 %
příjmy z živností kromě řemeslných	60 %	40 %
příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů nebo z jiné samostatné výdělečné činnosti	60 %	40 %

Pramen: § 7, odst.7 ZDP a § 6 odst. 10, zák. 595/2003 Z.z. o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

5. Závěr

Český i slovenský daňový systém vznikly v roce 1993 po rozdělení Československa na dva samostatné státy – Českou a Slovenskou republiku. Původní právní předpisy upravující daňovou oblast byly oba samostatnými státy převzaly, což předurčilo následnou podobu i podobný vývoj obou daňových soustav. Daňové systémy obou zemí se vyvíjely velmi podobně, i přes časté menší či větší změny, které však měly zpravidla formu novelizace původních zákonů.

Ke krokům, které lze označit jako reformní, přistoupila jako první Slovenská republika v letech 2004–2005, když tehdejší vláda dokázala prosadit „slovenskou daňovou reformu“, vycházející z konceptu rovné sazby daně. Tato reforma, která patřila k jedné z nejlepších a nejpropracovanějších reforem, měla za následek dosud největší odchýlení daňových systémů obou zemí.

Česká republika pokračovala v započaté cestě novelizací stávajících zákonů a za skutečně významnou změnu lze považovat pouze změny ve způsobu stanovení daně z příjmů fyzických osob, spočívající ve výpočtu daňové povinnosti ze superhrubé mzdy a přechodu z klouzavě progresivní sazby daně na sazbu lineární. Ta však nemůže být v žádném případě ztotožňována s rovnou daní. Slovenské republice se k teoretickému konceptu rovné daně přiblížila o něco více – zavedla jednotnou sazbu daně u obou daní z příjmů a provedla zjednodušení procesu zdaňování. Navíc se podařilo slovenským zákonodárcům prosadit odstranění celé řady výjimek, které činily původní daňový systém nepřehledným. Došlo ke zrušení převodových daní, daně z dividend a kapitálových výnosů

Ze srovnání daňového zatížení obou systémů prostřednictvím ukazatele daňové kvóty, vyplývá jednoznačně větší zátěž pro české daňové poplatníky. Hodnoty daňové kvóty jsou v letech 2008 – 2009 pro Českou republiku vyšší a ani další vývoj nepředpokládá razantní snížení daňové kvóty v českém daňovém systému.

Česká republika by měla po vzoru Slovenské republiky provést důkladnou revizi zákona o daních z příjmů, se zaměřením na sjednocení celého procesu a odstranění nespočetné množství výjimek, které se v něm nacházejí a činí ho administrativně složitým.

Seznam použité literatury

Monografie

KUBÁTOVÁ K.: *Daňová teorie a politika*. 4. akt. vyd. Praha: ASPI, 2006. 279 s. ISBN 80-7357-205-2.

MEDVEĎ, J. a kol. *Daňová teória a daňový systém*. 1. vyd. Bratislava: Sprint dva, 2009. 288 s. ISBN 978-80-89393-09-1.

SCHULTZOVÁ, A. a kol., *Daňovníctvo. Daňová teória a politika*. 2. přepracované vydání, Bratislava: Iura Edition, 2009. 237 s. ISBN 978-80-8078-264-1.

VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L.. *Daňový systém 2010*. 10. vydání, Praha : VOX, 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9.

Internetové zdroje:

Česká daňová správa, *Vzory všech aktuálních daňových tiskopisů v roce 2009*, [online] 2009 [cit. 1.5.2011]. Dostupné z : <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-5533E8AA-559961D6/cds/xsl/66.html?year=2009>.

CSÚ, *Mzdy - vývoj mezd, průměrné mzdy 2011*, [online] 2011 [cit. 16.4.2011]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>.

Finance.sk, *Daňové tlačivá a formuláre k dani z príjmov fyzických osôb*, [online] 2010 [cit. 1.5.2011]. Dostupné z: <http://www.finance.sk/dane/danove-formulare/dan-z-primov/>.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, *Vývoj minimálnej mzdy a priemernej mzdy*, [online] 2010 [cit. 18.4.2011]. Dostupné z: <http://www.employment.gov.sk/index.php?SMC=1&id=15854>.

OECD, *Tax revenue by sector*, [online] 2010 [cit. 16.4.2011] dostupné z: http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/tax-revenue-by-sector-2008_20758510-table8%3Bjsessionid%3Dpqrtwcu92rjrn.epsilon&usg=ALkJrhjzJv6h0eNm4k8KzjXPisz6aHMTEA.

OECD, , *Total tax revenue*. [online]. c2010 [cit. 16. 4. 2011].dostupné z:
http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/taxes-on-income-and-profit_20758510-table3.

SAGIT, *Třídění daní*. [online] 2004 [cit. 19.4.2011]. Dostupné z
<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=DA_490.HTM.

Právní předpisy (ve znění roku 2008 a 2009)

ČR

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 582/1992 Sb., o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 600/2003 Z. z. o přídatku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ve znění pozdějších předpisů.

SR

Ústavný zákon č. 23/1991 Zb. ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 600/2003 Z.z. o přídatku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
DPFO	daň z příjmů fyzických osob
DPH	daň z přidané hodnoty
EUR	Euro
FO	fyzická osoba
Kč	Koruna česká
MF	Ministerstvo financí
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
PO	právnícká osoba
SR	Slovenská republika

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že:

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci použít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bude sjednáno, že VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užit toto dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užit své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29. dubna 2011

.....
Hana Kolbová

Adresa trvalého pobytu studenta:

8. května 63, 787 01 Šumperk

Seznam příloh

Příloha č. 1 Přiznání k dani z příjmů fyzických osob (český daňový systém)

Příloha č. 2 Přiznání k dani z příjmů fyzických osob (slovenský daňový systém)

Přílohy

Příloha č. 1 Přiznání k dani z příjmů fyzických osob (český daňový systém)

Než začnete vyplňovat tiskopis, přečtěte si, prosím, pokyny.

Finančnímu úřadu v, ve, pro

01 Daňové identifikační číslo

02 Rodné číslo

03 DAP¹⁾
řádné ☐ opravné ☐ dodatečné ☐

04 Kód rozlišení typu DAP²⁾

05 DAP zpracoval a předkládá daňový poradce na základě plné moci k zastupování, která byla podána správci daně před uplynutím neprodloužené lhůty¹⁾
ano ☐ ne ☐

05a Zákonná povinnost ověření účetní závěrky auditorem¹⁾
ano ☐ ne ☐

Důvody pro podání dodatečného DAP zjištěny dne

Datum

PŘIZNÁNÍ
k dani z příjmů fyzických osob
podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“)
za zdaňovací období (kalendářní rok) nebo jeho část³⁾ od do
dále jen „DAP“

1. ODDÍL – Údaje o poplatníkovi

06 Příjmení	07 Rodné příjmení	08 Jméno(-a)
09 Titul	10 Státní příslušnost	11 Číslo pasu

Adresa bydliště (místa trvalého pobytu) v den podání DAP

12 Obec	13 Ulice / část obce	14 Číslo popisné / orientační
15 PSČ	16 Telefon / mobilní telefon	17 Fax / e-mail
		18 Stát

Adresa bydliště (místa trvalého pobytu) k poslednímu dni kalendářního roku, za který se daň vyměřuje
Řádky 19 až 22 vyplňte pouze v případě, že adresa k poslednímu dni kalendářního roku, za který se DAP podává, je rozdílná od adresy v den podání DAP.

19 Obec	20 Ulice / část obce	21 Číslo popisné / orientační	22 PSČ
---------	----------------------	-------------------------------	--------

Adresa pobytu na území České republiky, kde se poplatník obvykle ve zdaňovacím období zdržoval
Řádky 23 až 28 vyplňte pouze v případě, že nemáte bydliště (trvalý pobyt) na území České republiky.

23 Obec	24 Ulice / část obce	25 Číslo popisné / orientační
26 PSČ	27 Telefon / mobilní telefon	28 Fax / e-mail

29 Kód státu – vyplní jen daňový nerezident 29a Výše celosvětových příjmů Kč

30 Spojení se zahraničními osobami¹⁾ ano ☐ ne ☐

25 5405 MFin 5405 vzor č. 16

1

2. ODDÍL – Dílčí základ daně, základ daně, ztráta

1. Výpočet dílčího základu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (§ 6 zákona)

	poplatník	finanční úřad
31 Úhrn příjmu od všech zaměstnavatelů		
32 Úhrn povinného pojistného podle § 6 odst. 13 zákona		
33 Daň zaplacená v zahraničí podle § 6 odst. 14 zákona		
34 Dílčí základ daně podle § 6 zákona (ř. 31 + ř. 32 – ř. 33)		
35 Úhrn příjmů plynoucí ze zahraničí zvýšený o povinné pojistné podle § 6 odst. 13 zákona		

2. Dílčí základy daně z příjmů fyzických osob podle § 6, § 7, § 8, § 9 a § 10 zákona, základ daně a ztráta

36 Dílčí základ daně ze závislé činnosti podle § 6 zákona (ř. 34)		
36a Dílčí základ daně ze závislé činnosti podle § 6 zákona po vyloučení (ř. 36 – úhrn vyloučených příjmů ze zdrojů v zahraničí podle § 6 zákona nebo ř. 36)		
37 Dílčí základ daně nebo ztráta z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona (ř. 113 přílohy č. 1 DAP)		
38 Dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona		
39 Dílčí základ daně nebo ztráta z pronájmu podle § 9 zákona (ř. 206 přílohy č. 2 DAP)		
40 Dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona (ř. 209 přílohy č. 2 DAP)		
41 Úhrn řádků (ř. 37 + ř. 38 + ř. 39 + ř. 40).		
41a Úhrn dílčích základů daně podle § 7 až § 10 zákona po vyloučení (ř. 41 – úhrn vyloučených příjmů ze zdrojů v zahraničí podle § 7 až § 10 zákona nebo ř. 41)		
42 Základ daně (36a + kladná hodnota z ř. 41a)		
43 (neobsazeno)		
44 Uplatňovaná výše ztráty – vzniklé a vyměřené za předcházející zdaňovací období maximálně do výše ř. 41a		
45 Základ daně po odečtení ztráty (ř. 42 – ř. 44)		

3. ODDÍL – Nezdanitelné části základu daně, odčitatelné položky a daň celkem

Částka podle § 15	Počet měsíců	Počet měsíců
46 Odst. 1 zákona (hodnota daru/darů)		
47 Odst. 3 a 4 zákona (odečet úroků)		
48 Odst. 5 zákona (penzijní připojištění)		
49 Odst. 6 zákona (životní pojištění)		
50 Odst. 7 zákona (odborové příspěvky)		
51 Odst. 8 zákona (úhrada za další vzdělávání)		
52 § 34 odst. 4 zákona (výzkum a vývoj)		
53 Další částky		
54 Úhrn nezdanitelných částí základu daně a položek odčitatelných od základu daně (ř. 46 + ř. 47 + ř. 48 + ř. 49 + ř. 50 + ř. 51 + ř. 52 + ř. 53)		
55 Základ daně snížený o nezdanitelné části základu daně a položky odčitatelné od základu daně (ř. 45 – ř. 54)		
56 Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů		
57 Daň podle § 16 zákona		

4. ODDÍL – Daň celkem, ztráta

58 Daň podle § 16 zákona (ř. 57) nebo částka z ř. 330 přílohy č. 3 DAP		
59 (neobsazeno)		
60 Daň celkem zaokrouhlená na celé Kč nahoru (ř. 58)		
61 Daňová ztráta – zaokrouhlená na celé Kč nahoru bez znaménka minus		

5. ODDÍL – Uplatnění slev na dani a daňového zvýhodnění

62 Slevy celkem podle § 35 odst. 1 zákona		
63 Sleva podle § 35 odst. 6 až 8, § 35a nebo § 35b zákona		

Tab. č. 1 ÚDAJE O MANŽELCE (MANŽELOVI)

Příjmení, jméno, titul manželky (manžela)		Rodné číslo	
Částka podle § 35ba odst. 1	Počet měsíců		Počet měsíců
64 písm. a) zákona (na poplatníka)			
65a) písm. b) zákona (na manželku/manžela)			
65b) písm. b) zákona (na manželku/manžela, která/který je držitelem ZTP/P)			
66 písm. c) zákona (na poživatele část. invalidního důchodu)			
67 písm. d) zákona (na poživatele plného invalidního důchodu)			
68 písm. e) zákona (na držitele průkazu ZTP/P)			
69 písm. f) zákona (studium)			
70 Úhrn slev na dani podle § 35, § 35a, § 35b a § 35ba zákona (ř. 62 + ř. 63 + ř. 64 + ř. 65a + ř. 65b + ř. 66 + ř. 67 + ř. 68 + ř. 69)			
71 Daň po uplatnění slev podle § 35, § 35a, § 35b a § 35ba zákona (ř. 60 – ř. 70)			

Tab. č. 2 ÚDAJE O DĚTECH ŽIJÍCÍCH V DOMÁCNOSTI

	Příjmení a jméno(-a)	Rodné číslo	Počet měsíců	Počet měsíců se ZTP/P
	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				
	Celkem			

72 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě		
73 Sleva na dani (částka z ř. 72, uplatněná maximálně do výše daně na ř. 71)		
74 Daň po uplatnění slevy podle § 35c zákona (ř. 71 – ř. 73)		
75 Daňový bonus (ř. 72 – ř. 73)		
76 Úhrn vyplacených měsíčních daňových bonusů podle § 35d zákona (včetně případného doplatku na daňovém bonusu)		
77 Rozdíl na daňovém bonusu (ř. 75 – ř. 76)		

6. ODDÍL – Dodatečné DAP

78 Poslední známá daňová povinnost		
79 Zjištěná daňová povinnost podle § 41 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (ř. 74)		
80 Rozdíl řádků (ř. 79 – ř. 78) : zvýšení (+) částka daně se zvyšuje, snížení (–) částka daně se snižuje		
81 Poslední známá daňová povinnost - daňová ztráta podle § 5 zákona		
82 Zjištěná ztráta podle § 41 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (ř. 61)		
83 Rozdíl řádků (ř. 82 – ř. 81) : zvýšení (+) - daňová ztráta se zvyšuje, snížení (–) daňová ztráta se snižuje		

7. ODDÍL – Placení daně

84 Úhrn sražených záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků (po slevách na dani)		
85 Na zbývajících zálohách zapláceno poplatníkem celkem		
86 Zaplacená daň stanovená paušální částkou podle § 7a zákona		
87 Sražená daň podle § 36 odst. 6 zákona (státní dluhopisy)		
87a Sražená daň podle § 36 odst. 7 zákona		
88 Zajištěná daň plátcem podle § 38e zákona		
89 Sražená daň podle § 38f odst. 12 zákona		
90 Zaplacená daňová povinnost (záloha) podle § 38gb odst. 4 zákona		
91 Zbývá doplatit (ř. 74 – ř. 77 – ř. 84 – ř. 85 – ř. 86 – ř. 87 – ř. 87a – ř. 88 – ř. 89 – ř. 90) : (+) zbývá doplatit, (–) zapláceno více		

PŘÍLOHY DAP:

Ve sloupci uveďte počet listů příloh.

Název přílohy	
Příloha č. 1 – „Výpočet dílčího základu daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7 zákona)“	
Příloha č. 2 – „Výpočet dílčích základů daně z příjmů z pronájmu (§ 9 zákona) a z ostatních příjmů (§ 10 zákona)“	
Příloha č. 3 – „Výpočet daně z příjmů ze zahraničí (§ 38f zákona) a daně po slevě“ včetně Samostatných listů 1. oddílu	
Účetní závěrka poplatníka, který vede účetnictví	
Seznam pro poplatníky uplatňující nárok na vyloučení dvojího zdanění podle § 38f odst. 10 zákona	
„Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti a z funkčních požitků a o sražených zálohách na daň a daňovém zvýhodnění“ za příslušné zdaňovací období od všech zaměstnavatelů (např. podle § 38j odst. 3 zákona)	
Doklad o poskytnutém daru	
Potvrzení o poskytnutém úvěru na bytové potřeby a o výši úroků z tohoto úvěru	
Potvrzení o zaplacených částkách na penzijní připojištění	
Potvrzení o zaplacených částkách na soukromé životní pojištění	
Potvrzení o zaplacené úhradě na další vzdělávání	
Další přílohy výše neuvedené	
Počet listů příloh celkem	

**PROHLAŠUJI, ŽE VŠECHNY MNOU UVEDENÉ ÚDAJE V TOMTO PŘÍZNÁNÍ JSOU PRAVDIVÉ A ÚPLNÉ
A STVRZUJI JE SVÝM PODPÍSEM**

Údaje o zástupci: Kód zástupce:

Jméno(-a) a příjmení / Název právnické osoby

Datum narození / Evidenční číslo osvědčení daňového poradce / IČ právnické osoby

Fyzická osoba oprávněná k podpisu (je-li daňový subjekt či zástupce právnickou osobou),
s uvedením vztahu k právnické osobě (např. jednatel, pověřený pracovník apod.)

Jméno(-a) a příjmení / Vztah k právnické osobě

Datum

Otisk razítka

Vlastnoruční podpis
daňového subjektu / osoby oprávněné k podpisu

VYPLNÍ FINANČNÍ ÚŘAD

Na finanční úřad přiznanou daňovou povinnost a ztrátu vyměřil¹⁾ ☐ – dodatečně vyměřil¹⁾ ☐ podle § 46 odst. 5 zákona č. 337/1992 Sb.,

o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, dne ke dni

Podpis odpovědného pracovníka **ŽÁDOST O VRÁCENÍ PŘEPLATKU NA DANI Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB**

Podle ust. § 64 odst. 4 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, žádám o vrácení:

přeplatku na dani z příjmů fyzických osob ..... Kč.

Přeplatek zašlete na adresu: .....

Přeplatek vraťte na účet vedený u ..... č. ....

kód banky ..... specifický symbol .....

Vlastník účtu ..... měna, ve které je účet veden .....

V ..... dne ..... Podpis poplatníka (zástupce) .....

VYPLNÍ FINANČNÍ ÚŘAD¹⁾ Označte křížkem odpovídající variantu²⁾ Údaj vyplňte, pouze máte-li kód rozlišení typu DAP v případech uvedených v § 38gb zákona a dále v případech uvedených v § 40 a v § 40b zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů

Otisk podacího razítka finančního úřadu

Pramen: Česká daňová správa, *Vzory všech aktuálních daňových tiskopisů v roce 2009*, [online] 2009 [cit. 1.5.2011]. Dostupné z : <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-5533E8AA-559961D6/cds/xsl/66.html?year=2009>